

Medlemmerne af
Danske Regioners bestyrelse 2014 - 2018
m.fl.

28-01-2016

Sagsnr. 16/59

Maren Munk-Madsen

Tel.: 3529 8165

E-mail:

mma@regioner.dk

**Åben dagsorden for møde i Danske Regioners bestyrelse
torsdag den 4. februar 2016 kl. 10.30**

Deltagere: Bent Hansen, Jens Stenbæk, Sophie Hæstorp Andersen, Ulla Astman, Stephanie Lose, Leila Lindén, Poul-Erik Svendsen, Susanne Lundvald, Charlotte Fischer, Per Larsen, Lise Müller, Henrik Thorup, Lone Langballe, Jess V. Laursen, Martin Geertsen, Susanne Langer

Afbud: Anne V. Kristensen

Mødested: Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø

Indholdsfortegnelse

1.	Formandens meddelelser, sagsnr. 16/59	1
2.	Godkendelse af åbent referat af møde den 10. december 2015 i Danske Regioners bestyrelse, sagsnr. 16/59	3
3.	Pejlemærker for regionernes arbejde i de regionale arbejdsmarkedsråd, sagsnr. 15/504	5
4.	Bredbåndspulje, sagsnr. 16/28	9
5.	De sikrede institutioner – strategi for bekæmpelse af ungdomskriminalitet, sagsnr. 15/607	13
6.	Høringssvar til ny lov om udredningsret, sagsnr. 16/206	17
7.	Bo Smith-udvalget, sagsnr. 15/2263	19
8.	Danish Soil Partnership i perioden 2013 til 2015, sagsnr. 15/2504	23
9.	Status for regionernes politiske linje for informationsikkerhed, sagsnr. 14/1962	27
10.	EU-forordningen om persondataskyttelse, sagsnr. 15/2620	31
11.	Orientering om emner på EU-dagsordenen, sagsnr. 16/59	35
12.	Generelle orienteringer, sagsnr. 16/59	39
13.	Næste møde, sagsnr. 16/59	41
14.	Eventuelt, sagsnr. 16/59	43

---

1. Formandens meddelelser, sagsnr. 16/59

Maren Munk-Madsen

Resumé

Indstilling

Sagsfremstilling

Bilag

Ingen.

---

2. Godkendelse af åbent referat af møde den 10. december 2015 i Danske Regioners bestyrelse, sagsnr. 16/59

Maren Munk-Madsen

Resumé

Indstilling

*Det indstilles,
at referatet godkendes.*

Sagsfremstilling

Bilag

Åbent referat af bestyrelsesmøde 10. december 2015.docx.pdf (1287511).

---

3. Pejlemærker for regionernes arbejde i de regionale arbejdsmarkedsråd, sagsnr. 15/504

Kasper Munk Rasmus-
sen

Resumé

De otte regionale arbejdsmarkedsråd blev oprettet den 1. januar 2015, som et organ, der skal koordinere beskæftigelsesindsatsen på tværs af kommuner og andre aktører. Der er i alt otte råd. Regionsrådene har ét medlem i hvert arbejdsmarkedsråd, mens de enkelte vækstfora har én tilforordnet (observatør).

Udvalget for Regional Udvikling og EU tog i 2015 initiativ til en drøftelse af regionernes arbejde i de regionale arbejdsmarkedsråd. Dette arbejde resulterede i en række pejlemærker for arbejdet.

Formålet med udarbejdelsen af pejlemærkerne er at sætte arbejdet i regionale arbejdsmarkedsråd på dagsordenen i regionerne, at understøtte regionsrådsmedlemmernes arbejde i arbejdsmarkedsrådene og at styrke samspillet mellem de regionale arbejdsmarkedsråd og de indsatser, der foregår i regionerne inden for rammerne af de regionale vækst- og udviklingsstrategier (REVUS).

Indstilling

Det indstilles,

at udkast til pejlemærker for regionernes arbejde i de regionale arbejdsmarkedsråd godkendes.

Sagsfremstilling

Danske Regioner arbejder vedvarende for, at vi i Danmark bliver bedre til at se erhvervsudvikling, uddannelsessektoren og beskæftigelsesindsatsen i en tættere sammenhæng. Ambitionen er her at sikre kvalificeret arbejdskraft på kort og længere sigt ved at styrke match mellem virksomhedernes efterspørgsel og det regionale arbejdsmarked. Denne ambition tager regionerne med ind i de regionale arbejdsmarkedsråd (RAR), hvor vi vil arbejde for at sikre en effektiv koordination med de øvrige indsatser inden for uddannelse, beskæftigelse og erhvervsudvikling. Målet er, at de regionale arbejdsmarkedsråd kan supplere det arbejde, der foregår i regi af vækstfora og regionsråd ved at tage fat på konkrete udfordringer på beskæftigelsesområdet.

Endvidere er regionerne den største arbejdsgiver i hver region, og regionerne vil derfor kunne bidrage med viden om det aktuelle og fremtidige behov for

---

kvalificeret arbejdskraft på sundhedsområdet. Følgende udgør de centrale pejlemærker, som regionerne vil arbejde for i de regionale arbejdsmarkedsråd.

1. Der skal være fælles mål og vidensgrundlag på tværs af aktørerne, der arbejder på regionalt niveau

Regionerne mener, at det er vigtigt, at man inden for hver region, på tværs af aktører, arbejder i samme retning i forhold til at løse de beskæftigelsesmæssige udfordringer. De regionale vækstfora er i dag det organ, der samler de centrale aktører fra erhvervsliv, forsknings- og uddannelsessteder, arbejdsmarked, kommuner og regionsråd om at sætte retningen for vækst og udvikling i regionen. Med udgangspunkt i den regionale vækst- og udviklingsstrategi opstilles fælles mål for indsatsen for at sikre kvalificeret arbejdskraft etc. Samtidig er det nyttigt, at arbejdet foregår ud fra et fælles vidensgrundlag på tværs af regionsråd, vækstforum og de regionale arbejdsmarkedsråd. Regionerne udarbejder løbende analyser om eksempelvis virksomhedernes kompetencebehov og den regionale erhvervsudvikling, der med fordel kan indgå i arbejdet i RAR.

2. De regionale arbejdsmarkedsråd skal arbejde fokuseret på at løse udvalgte, konkrete udfordringer på beskæftigelsesområdet

De regionale arbejdsmarkedsråd har begrænsede ressourcer. Mærkbare resultater kræver derfor en skarp prioritering. Regionerne ser en mulighed for et samarbejde med fokus på at løse konkrete regionale udfordringer på arbejdsmarkedet. Dette kan eksempelvis være behovet for arbejdskraft hos Novo Nordisk i Kalundborg, behovet hos off-shore-industrien i Syddanmark, opkvalificering af ufaglærte til faglærte samt større anlægsbyggerier som Femern Bælt-projektet. Det foreslås, at indsatsen fokuserer på eksempelvis 3-4 udvalgte områder i hver region. Samarbejdet kan formaliseres i en partnerskabsaftale mellem det enkelte regionale arbejdsmarkedsråd og den relevante region/vækstforum.

3. Brug midlerne effektivt og målrettet

Midler til opkvalificering mv. i de regionale arbejdsmarkedsråd, herunder uddannelsespuljerne, skal rettes mod prioriterede regionale udfordringer. Det er derfor vigtigt med en prioritering af midlerne, der med fordel kan tage udgangspunkt i de fælles regionale indsatsområder. Regionerne vil her kunne bidrage gennem indsatserne fra de europæiske strukturfonde.

4. De regionale arbejdsmarkedsråd skal bidrage til en mere koordineret og sammenhængende indsats i hver beskæftigelsesregion

Regionerne ønsker bedre sammenhæng i beskæftigelsesindsatsen. Derfor skal de regionale arbejdsmarkedsråd systematisk komme med anbefalinger til de

---

kommunale jobcentres indsats, så der trækkes i samme retning på tværs af kommunegrænser.

5. Der skal større fokus på uddannelse i de regionale arbejdsmarkedsråd

Uddannelsesinstitutionerne bidrager til sikring af kvalificeret arbejdskraft ved at omsætte virksomhedernes behov til konkrete uddannelsestilbud. Derfor bør uddannelse spille en vigtig rolle i arbejdet i de regionale arbejdsmarkedsråd. Det kan eksempelvis ske gennem tæt og formaliseret kontakt med regionale uddannelsesråd og lignende organer. Derudover bør de regionale arbejdsmarkedsråd have fokus på arbejdet med at fremtidssikre udbuddet af kompetencer i de enkelte arbejdsmarkedsregioner.

Regionernes arbejde i regionale arbejdsmarkedsråd

De regionale medlemmer af de regionale arbejdsmarkedsråd og medlemmerne af Udvalget for Regional Udvikling og EU har i tillæg til ovenstående defineret følgende oplæg til regionernes arbejde i de regionale arbejdsmarkedsråd.

- Regionsrådsmedlemmer i RAR er repræsentanter for regionen og regionsrådet og arbejder med afsæt i de regionale vækst- og udviklingsstrategier.
- Regionerne vil også i RAR arbejde aktivt for bedre sammenhæng mellem beskæftigelses-, uddannelses- og erhvervsfremmeindsatserne. Regionernes bidrag sker blandt andet i form af analyser af den regionale erhvervsudvikling med udgangspunkt i erhvervsmæssige styrkepositioner.
- Regionsrådet eller udvalgene for regional udvikling opfordres til løbende at bidrage med konkrete problemstillinger, der kan tages op i RAR.
- Samarbejdet mellem de regionale arbejdsmarkedsråd og øvrige regionale aktører i form af Vækstforum og de regionale udvalg for regional udvikling kan styrkes. Der er blandt andet behov for øget kendskab til RAR samt øget koordinering internt i regionen. Eksempelvis mellem de regionale RAR-medlemmer og Vækstforum-tilforordnede samt udvalg vedr. regional udvikling (eller tilsvarende).
- Regionerne sekretariatsbetjener de regionsrådsmedlemmer, der deltager i de regionale arbejdsmarkedsråd og lægger vægt på samarbejdet på sekretariatsniveau mellem regionen og de regionale arbejdsmarkedskontorer hos STAR.
- Hver region vil afsøge behovet for koordinerende arrangementer med deltagelse af relevante aktører indenfor uddannelse, beskæftigelse og erhvervsfremme. Dette kan eksempelvis være medlemmer af RAR, ud-

---

dannelsesinstitutioner, vækstforum, partssystemet, vejledere, væksthuse
samt kommunekontakttråd (KKR) og jobcentre.

Bilag

Fakta: De regionale arbejdsmarkedsråd (1291822).

---

4. Bredbåndspulje, sagsnr. 16/28

Annelise Korreborg

Resumé

Regeringen har reserveret 300 millioner kroner fordelt over årene 2016-2019 til udrulning af bredbånd i de områder, hvor der ikke umiddelbart er kundegrundlag for markedsmæssige løsninger. Regeringen har endnu ikke besluttet, hvordan de afsatte midler skal anvendes, men det er et politisk ønske, at man kommer helt der ud, hvor der ikke er et marked. Der skal indgås politisk aftale om kriterier for tildeling af midler fra puljen i foråret 2016.

Indstilling

Det indstilles,

at bestyrelsen giver Danske Regioner mandat til at arbejde for, at midlerne anvendes til de områder, som ikke kan dækkes af markedet, f.eks.:

- Tyndt befolkede områder med stor erhvervsmæssig betydning
- Små samfund, hvor kundegrundlaget er for spinkelt/spredt til, at markedet dækker området af sig selv og
- Enkeltboliger og -virksomheder der ligger langt fra den etablerede infrastruktur, og ligger mere eller mindre alene.

Sagsfremstilling

Regeringen har reserveret en pulje på 300 millioner kroner til udrulning af bredbånd i de områder, hvor der ikke umiddelbart er kundegrundlag for markedsmæssige løsninger.

Danske Regioner var den 2. december 2015 inviteret til en uformel drøftelse i Energistyrelsen herom. I mødet deltog også Landdistrikternes Fællesråd og Sammenslutningen af Småøer. Styrelsen understregede, at der endnu ikke er indgået en politisk aftale om puljen, men man ønskede input fra relevante interessenter. Styrelsen havde holdt et tilsvarende møde med teleindustrien.

Der er reserveret 300 millioner kroner fordelt over årene 2016, 2017, 2018 og 2019. Der gennemføres en evaluering i 2017, før midler for de sidste to år kan udmøntes. Hensigten er, at teleselskaber og forbrugere skal bidrage til finansieringen. Midlerne er til rådighed, men regeringen har endnu ikke besluttet, hvordan de afsatte midler skal anvendes. Der skal indgås politisk aftale om kriterier for tildeling af midler fra puljen i foråret 2016, men det er et politisk ønske, at man kommer helt der ud, hvor der ikke umiddelbart er et marked.

Det er en betingelse for at få tilskud, at der er dårlig dækning, og at der ikke foreligger markedsplaner for området inden for de næste tre år. Det hænger bl.a. sammen med EU's statsstøttere regler. Der lægges vægt på, at borgerne har mulighed for selv at byde ind, hvis en kommune ikke vil gøre noget. Derfor skal det afklares, hvem der skal søge – kommuner eller borgere.

Rammer for udmøntningen forventes at være:

- Udmøntningen skal være efterspørgseldrevet og samfundsøkonomisk
- Der kan kun ydes tilskud til områder, hvor der er lav dækning – 5 Mbit eller derunder
- Afgrænsning sker på baggrund af Energistyrelsens bredbåndskortlægning – tjekditnet
- Styrelsen arbejder på objektive tildelingskriterier, så administration kan holdes på det lavest mulige niveau

Danske Regioner havde på baggrund af drøftelser med regionerne særligt tre budskaber med til mødet. 1) Det er centralt, at regionerne får adgang til puljen, 2) at det ikke vil være hensigtsmæssigt at beløbet blot fordeles til kommunerne, da der så vil være en risiko for at midlerne smøres for tyndt ud samt 3) at ambitionerne bør være højere end 5Mbit.

Danske Regioner tilkendegav desuden, at det er centralt, at regioner og kommuner bliver involveret i udmøntning af puljen og henviste til, at en velfungerende mobil- og bredbåndsinfrastruktur er en afgørende forudsætning for vækst og regional udvikling. Turismeerhvervet er i stigende grad baseret på digitale oplevelser, og hurtigt internet er et krav såvel i sommerhuse som på campingpladser. For regionerne er velfungerende mobilnet og bredbånd også afgørende for udrulning af telemedicinske løsninger og for effektiv præhospital behandling. Også bosætning og etablering af nye virksomheder er afhængig af hurtige bredbåndsforbindelser. Det ses også af, at alle regioner i de nye regionale vækst- og udviklingsstrategier har sat ambitiøse mål for mobil- og bredbåndsdækning 100/30 Mbit down og up-load i 2020.

Danske Regioner pegede desuden på, at en model for udmøntning kunne være, at regionerne i samarbejde med kommunerne peger på de sammenhængende mindre områder, hvor der er dårligst dækning, inden for regionen (det kan være Kommune Kontaktudvalget (KKU), der har indstillingsretten, eller det kan være regionsrådet efter drøftelse med KKR og evt. branchen). Der kan så foretages en fælles indstilling til staten, som prioriterer puljen.

Sagen er efterfølgende drøftet med KL. Det er sekretariaternes vurdering, at man overordnet kan tale om tre områder/grupper, der mangler gode bredbåndstilbud:

1. Tyndt befolkede områder med stor erhvervsmæssig betydning, f.eks. campingpladser, turistfaciliteter og sommerhuse, hvor det er vanskeligt at engagere lokale kræfter.
2. Små samfund (øer, små landsbyer eller mindre sammenhængende bebyggelser) hvor kundegrundlaget er for spinkelt/spredt til, at markedet dækker området af sig selv.
3. Enkeltboliger og -virksomheder der ligger langt fra den etablerede infrastruktur, og ligger mere eller mindre alene. F.eks. landbrug, gartnerier, maskinstationer mm.

Det er sekretariatets opfattelse, at de enkelte regioner/kommuner bør have indflydelse på fordeling af puljen, og at de afsatte midler bør anvendes til at skabe løsninger og erfaringer på alle de tre nævnte områder og med de teknologier, der kan være relevante. Sommerhusområder har stor erhvervsmæssig betydning, ikke mindst for lokalområdet. Erfaringen fra en del kommuner viser imidlertid, at det i praksis er vanskeligt at samle sommerhusejere til at gøre en indsats lokalt. Etablering af bredbåndsløsninger i sådanne områder, har et klart erhvervspolitisk perspektiv i forbindelse med sommerhusudlejning og drift af campingpladser.

Der vil altid være enkelte boliger og virksomheder, der er placeret så langt fra den nedgravede infrastruktur, at det ikke økonomisk vil være rentabelt at satse på faste, nedgravede løsninger. Virksomheder/boliger i sådanne områder vil kunne forsynes med bredbåndsløsninger med trådløse løsninger. Her tænkes især på radiokæder eller satellitforbindelser, hvor etableringsomkostningerne er relativt begrænsede, og der hurtigt kan etableres forbindelser med stor kapacitet. Hvis der skal etableres bredbånd til lokaliteter i denne kategori, vil der oftest være tale om individuelle løsninger.

Sekretariatets bemærkninger

Danske Regioners sekretariat har været i dialog med KL's sekretariat, og en lignende indstilling behandles i KL.

Bilag

Ingen.

---

5. De sikrede institutioner – strategi for bekæmpelse af ungdomskriminalitet, sagsnr. 15/607

Jannie Bruun Andersen

Resumé

Ungdomskriminalitet er et politisk højaktuelt emne og gruppen af unge, der begår kriminalitet eller er i risiko for at gøre det, er jævnligt genstand for politisk opmærksomhed. Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen ønsker en ny og strammere kurs mod kriminalitet – herunder en konsekvent indsats mod ungdomskriminalitet.

Justitsministeren har efterspurgt, at relevante aktører byder ind i processen og bidrager med konstruktive løsninger til, hvordan området bedst udvikles og reguleres fremadrettet. I den kontekst spiller regionerne, som driftsherrer for de fleste sikrede institutioner, hvor unge kriminelle anbringes, en væsentlig rolle og bør derfor byde ind i arbejdet med at reformere indsatsen overfor unge kriminelle.

Indstilling

Det indstilles,

at bestyrelsen godkender, at Danske Regioner byder ind i regeringens kommende arbejde med at reformere indsatsen mod ungdomskriminalitet, herunder at Danske Regioner i samarbejde med de enkelte regioner igangsætter en proces, hvor relevante aktører, herunder Justitsministeriet, Socialministeriet samt KL indbydes til drøftelser om de sikrede institutioners rolle fremadrettet.

Sagsfremstilling

Regionerne driver i dag 7 ud af i alt 8 sikrede institutioner for kriminelle børn og unge. Den sidste institution drives af Københavns Kommune. Institutionerne huser de mest belastede og udsatte børn og unge og omfatter i alt op til 123 pladser.

Langt størstedelen af de unge anbringes på en sikret institution, mens de afventer en eventuel dom for kriminalitet. De anbringes i surrogat på en sikret institution, fordi der ifølge FN's børnekonvention ikke må sidde unge under 18 år i et almindeligt fængsel sammen med voksne kriminelle. En anden gruppe anbringes som led i enten en almindelig dom eller en såkaldt *ungdomssanktion* - en retslig foranstaltning, som inkluderer ophold på en sikret institution og et planlagt socialpædagogisk tilbud. Endelig anbringes nogle unge på et socialt grundlag af kommunen, fordi det anses som absolut nødvendigt for at forhindre

---

den unge i at begå kriminalitet, eller fordi den unge er til fare for sig selv eller andre. Kommunerne kan i disse tilfælde anbringe unge ned til 12 års alderen.

De sikrede institutioner tilbyder en specialiseret indsats og har erfaring med unge med komplekse problemstillinger, som misbrug, psykiske lidelser og massive sociale og adfærdsmæssige udfordringer. De unge har ofte været i kontakt med det sociale system længe inden, de anbringes på en sikret institution. Uanset anbringelsesgrundlag er de unge frihedsberøvede under opholdet, og de sikrede institutioner skal derfor på den ene side varetage en strafferetlig funktion og på den anden side yde en socialpædagogisk indsats.

Fælles for alle anbragte er, at opholdet på en sikret institution ofte er kort, og at man ikke fra begyndelsen ved, hvor lang tid den unge skal være anbragt. Den gennemsnitlige anbringelsestid er 64 dage. Institutionerne varetager derfor kun en del af den samlede indsats, og det afføder et stort behov for samarbejde på tværs i indsatsen overfor de unge.

De sikrede institutioner er løbende genstand for en faglig og kvalitetsmæssig udvikling. I regi af socialdirektørkredsen pågår der løbende en dialog om, hvilken rolle de sikrede institutioner skal spille, og hvad deres kerneopgaver er. I et samarbejde med KL arbejdes på at skabe gennemsigtighed i indsatserne på de sikrede institutioner gennem best practice og forslag til eventuelle effektiviseringer til gavn for såvel de regionale driftsherrer og de betalende kommuner.

Belægning

De sikrede institutioner er delvist objektivt finansieret. Det betyder, at kommunerne betaler for det antal pladser, der er til rådighed. Kommunerne er som konsekvens meget kritiske overfor tomme pladser. Efter aftale med kommunerne er der således en målsætning om en gennemsnitlig belægning på 90 procent. Herigennem tilstræbes den bedst mulige overensstemmelse mellem udbud og efterspørgsel således, at FN's børnekonvention overholdes, og at der ikke er tomme pladser.

Hvor der tidligere jævnligt blev afvist unge på grund af manglende plads, har der de senere år været perioder med lav belægning og mange ledige pladser. For løbende at omkostningsreducere er der i socialdirektørkredsen truffet beslutning om at holde 112 pladser i konstant drift, men med mulighed for med kort varsel at åbne 6 ekstra pladser. På den måde tilstræber regionerne både at tilpasse udbuddet til efterspørgslen, og at vise økonomisk ansvarlighed overfor kommunerne, samtidig med at hensynet til FN-konventionen og de unges ret til

---

en plads efterkommes. I tilfælde af behov for permanent justering af de sikrede institutioners pladstal vil bestyrelsen blive forelagt et endeligt forslag hertil.

Reform af indsatsen

Regeringen har efter folketingsvalget 18. juni 2015 bebudet en ny og strammere kurs mod kriminalitet – herunder en konsekvent indsats mod ungdomskriminalitet. Konkret ønsker regeringen jf. regeringsgrundlaget ”at gennemføre en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet”..(og der vil)...”blive iværksat et arbejde henimod et helt nyt system for unge kriminelle. Med en mærkbar konsekvens, når unge begår noget kriminelt. Og med større spillerum til at skræddersy den sanktion, der er mest effektiv i den konkrete sag – også selv om man er under 15 år”.

Initiativet indgår ikke i lovprogrammet for 2015/2016, men justitsministeren har i brev til Danske Regioner af 12. november 2015 oplyst, at ”han ser frem til at drøfte regeringens kommende udspil på området med relevante aktører, herunder Danske Regioner”.

I et tidligere beslutningsforslag i Folketinget har Venstre, Konservative, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti foreslået, at der oprettes en ungedomstol for de 12-17-årige, og at der afprøves alternative former for straf af unge (også unge under 15 år), som eksempelvis konfliktråd og mulighed for fodlænker og andre alternative afsoningsformer. Elementer fra det fælles beslutningsforslag kan formodes at indgå i et kommende udspil fra regeringen.

Kommende dialog med staten

Det er et mål for regionerne at levere høj kvalitet og samtidig være effektive til gavn for både borgere og samfund. De sikrede institutioner besidder en højt specialiseret viden og stor erfaring i forhold til kriminelle unge. Tilbuddene kan derfor bidrage med viden om målgruppen og effekter af den konkrete indsats.

Hvis vi skal lykkes med at være en vigtig aktør i indsatsen, skal samspelet med andre aktører videreudvikles, så vores institutioner ikke bare er en parentes i et forløb, men i stedet udgør en vigtig brik i forsøget på, at få de unge på ret køl. Det kræver konkret et godt og tæt samarbejde med såvel kommunerne i overgangene, såvel som en tæt dialog med andre aktører, som sætter rammerne om de sikrede institutioner og deres kompetencer. I den kontekst vil Danske Regioner, sammen med de enkelte driftsherrer, igangsætte en proces, hvor de relevante parter involveres i en dialog om de sikrede institutioner og deres rolle fremadrettet samt en proces, hvor regionerne involverer sig i den løbende dialog om bekæmpelse af ungdomskriminalitet generelt.

Bilag
Ingen.

---

6. Høringssvar til ny lov om udredningsret, sagsnr. 16/206

Jakob Schelde Holde

Resumé

Sundheds- og Ældreministeriet har den 18. december fremsendt forslag til lov om ændring af sundhedsloven. Ændringen handler om ”reel ret til hurtig udredning og udvidet frit sygehusvalg ved 30 dages ventetid på behandling”.

Fristen for høringssvar var mandag den 25. januar 2016. Der er i det indsendte høringssvar taget forbehold for politisk behandling af høringssvaret i bestyrelsen.

Indstilling

Det indstilles,

at bestyrelsen godkender høringssvar vedrørende udredningsret.

Sagsfremstilling

Regeringens lovforslag lægger op til følgende tre væsentlige ændringer: Patienterne får ret til udvidet frit sygehusvalg til hele eller dele af en udredning, hvis regionen ikke kan udrede inden for 30 dage af kapacitetsmæssige årsager. Patienter, som det ikke er fagligt muligt at udrede inden for 30 dage, og som oplever, at ventetid på en nødvendig undersøgelse forlænges ud over, hvad der er begrundet i faglige årsager, får ligeledes ret til udvidet frit sygehusvalg.

Differentieringen mellem alvorlige og ikke alvorlige sygdomme fjernes, så alle behandlinger fremover skal være igangsat inden for 30 dage. Ellers har patienten ret til udvidet frit sygehusvalg. Før var fristen 60 dage for ikke alvorlige og 30 for de alvorlige sygdomme.

Ministeren får bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om krav til indhold og udformning af informationsmateriale vedrørende udredning og behandling efter det udvidede fri sygehusvalg.

Loven skal træde i kraft 1. oktober 2016.

I høringssvaret til Sundheds- og Ældreministeriet tilkendegives, at Danske Regioner er enig i intentionen med lovforslaget om at sikre hurtig udredning og behandling af alle patienter. Samtidig gøres opmærksom på, at lovforslaget vil kræve en udvidelse af kapaciteten og medføre en øget administrativ byrde samt mindre rum for planlægning.

Link til høringsmaterialet:

<http://www.hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/59158>

Sekretariatets bemærkninger

Danske Regioners høringssvar er udarbejdet på baggrund af skriftlige inputs fra de fem regioner og drøftelser på psykiatridirektørkredsmødet den 14. januar 2016 og sundhedsdirektørkredsmødet den 15. januar 2016.

Bilag

Høringssvar om nye patientrettigheder.pdf (1296818).

---

7. Bo Smith-udvalget, sagsnr. 15/2263

Louise Irene Holm Han-
sen

Resumé

Med udgangspunkt i anbefalinger fra Bo Smith-udvalget har alle fem regioner igangsat initiativer, der skal styrke samspillet mellem embedsmænd og politikere.

Indstilling

Det indstilles,

at bestyrelsen tager orienteringen til efterretning, og

at bestyrelsen forelægges en opfølgning på regionernes initiativer primo 2017.

Sagsfremstilling

På bestyrelsesmødet den 8. oktober 2015 drøftede bestyrelsen anbefalingerne fra Bo Smith-udvalget, der har gennemført en analyse af samspillet mellem politikere og embedsmænd. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning og bad om at få forelagt et udspil til opfølgende initiativer.

Alle regioner har taget Bo Smith-udvalgets konklusioner og anbefalinger til efterretning og der er igangsat forskellige initiativer. Initiativerne er grupperet ud fra de tre typer af løsninger, som udvalget peger på i deres rapport.

'Kodeksløsninger'

Udgangspunktet for udvalgets anbefalinger om 'kodeksløsninger' for regioner og kommuner er, at særlige kommunale og regionale karakteristika indebærer, at normerne på flere punkter udmøntes anderledes end i staten. Det gælder særligt regionrådsformandens rolle som øverste daglige leder af administrationen. Udvalget anbefaler derfor blandt andet, at der udarbejdes en kort, lettilgængelig fremstilling af de regler og normer, der gælder for embedsmænd – et såkaldt 'kodeks'.

Region Syddanmark har nedsat en arbejdsgruppe, der med udgangspunkt i Bo Smith-udvalgets anbefalinger og 'de 7 centrale pligter', skal udarbejde en pjece om god forvaltningsskik.

Region Midtjylland har afholdt et debatarrangement med Bo Smith for politikere, koncernledelse og medarbejdere, hvor anbefalingerne fra rapporten blev debatteret.

Region Sjælland har blandt andet besluttet at se nærmere på samspillet mellem politikere og administration, herunder gensidige roller, spilleregler og etik i samarbejdet og nedsætter til dette formål et §17 stk. 4 udvalg.

Region Nordjylland har planlagt et temamøde om sagen.

Institutionelle løsninger

I forhold til institutionelle løsninger foreslår udvalget blandt andet at øge bi-standen til de politiske grupper i regionsrådet.

Region Hovedstaden har planlagt en temadrøftelse om politisk styreform samt en mulig medlemssekretærordning i regionsrådet.

Region Sjælland er aktuelt ved at se på det eksisterende ledelsestilsyn i kasse- og regnskabsregulativet i lyset af de erfaringer, regionen har haft med en bestikkelsessag i forhold til IT-firmaet Atea.

Løsninger med henblik på at skabe større åbenhed og transparens

Region Hovedstaden arbejder på en egentlig åbenhedspolitik med det formål at skabe mere åbenhed og transparens omkring de beslutninger, der træffes.

Region Syddanmark har besluttet at iværksætte en whistle-blower ordning, som forventes at træde i kraft fra den 1. marts 2016.

En lignende ordning findes allerede i Region Hovedstaden.

Mulige initiativer som opfølgning på udvalgets arbejde har været drøftet i regionsdirektørkredsen, hvor der var enighed om løbende at drøfte samarbejdet mellem politikere og embedsmænd.

Initiativer i KL

KL har planlagt en temadebat om forvaltningens normer og samspil med politikere på Kommunaløkonomisk Forum (KØF) 14. – 15. januar 2016. Her lancerer de et inspirationskatalog med konkrete spørgsmål til, hvordan man i kommunerne kan arbejde videre med de syv normer for embedsmænd, som Bo Smith-udvalget præsenterede i deres kodeks for kommuner og regioner. Oplægget er vedlagt som bilag.

Bilag

Kls Kodeks-for-forvaltningens-raadgivning (1293487).

---

8. Danish Soil Partnership i perioden 2013 til 2015, sagsnr. 15/2504

Christian Andersen

Resumé

Bestyrelsen bad på sit møde den 12. november 2015 om en status for de hidtidige resultater af Danish Soil Partnership (DSP). I perioden november 2013 til december 2015 har DSP etableret et netværk af testgrunde, understøttet eksportmuligheder til Kina, deltaget i internationale konferencer, holdt netværksmøder for branchen, gennemført en afklaring af behov for nye teknologiske løsninger og etableret en hjemmeside mv., samt deltaget i udgivelsen af tre publikationer, som promoverer jordforureningsbranchen.

Indstilling

Det indstilles

at bestyrelsen tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Danske Regioners bestyrelse har på møde den 12. november 2015 bedt om en status for resultaterne af *Danish Soil Partnership* (DSP) i perioden 1. november 2013 til 31. december 2015. DSP's mission er at mobilisere branchen for at gøre Danmark kendt som et sted i verden for løsninger på jordforureningsområdet.

Partnerskabets strategiske målsætninger er:

- at brande danske produkter og løsninger i udlandet
- at facilitere netværk og samarbejde blandt aktørerne på jordforureningsområdet
- at synliggøre finansieringsmuligheder til udvikling og eksport af produkter og løsninger
- at fremme udvikling af danske produkter og løsninger til jordforureningsområdet

Opfyldelsen af missionen og målsætningerne må ses i et længerevarende perspektiv. Frem til 31. december 2015 er der leveret følgende:

Organisering

En styregruppe for DSP blev nedsat, og den har holdt otte møder. Styregruppen har repræsentanter fra regionerne, Miljøstyrelsen, Foreningen af Rådgivende ingeniører, Dansk Miljøteknologi, ATV Jord og grundvand, Innovationsnetværk for Miljøteknologi samt DTU. Der blev udpeget en arbejdsgruppe med repræsentanter fra branchen, som har udarbejdet en strategi. Sekretariatet har

---

udarbejdet og løbende ajourført en arbejdsplan og et budget for den million kroner, der blev bevilget med halvdelen hver fra Miljøstyrelsen og regionerne.

Testgrunde

Der er etableret fem regionale testgrunde, som nu indgår i det nationale netværk af testgrunde. Der er lavet fælles materiale for netværket både på engelsk og dansk. I perioden er der startet otte innovationsprojekter på grundene. Samarbejdsaftaler med forskningsinstitutioner om brug af en testgrund for studerende er under udvikling på to af grundene. Der er påbegyndt en dokumentation af teknologier afprøvet på testgrunde.

Eksportfremstød i Kina

I Kina har Region Midtjylland indgået samarbejdsaftale med Sichuan Provin- sen og i byen Chengdu. Region Hovedstaden har indgået samarbejdsaftale med Jiangsu Provinsen, og DSP har under statsbesøget i 2014 indgået samarbejdsaf- tale om et teknologiudviklingscenter i byen Wuxi med en developer, der har givet to danske firmaer en mindre opgave. Region Hovedstaden har koordineret en eksportrejse til Kina støttet af vækstforum.

Internationale konferencer

Europas største konference AquaConsoil om jord- og grundvandsforurening blev holdt i København i juni 2015. Der blev organiseret 106 bilaterale match- making blandt de deltagende virksomheder, universiteter og myndigheder. DSP tilbød fælles standplads til danske virksomheder både på AquaConsoil og på den Nordiske konference NORDROCS, der blev holdt i Stockholm september 2014. Et netværksmøde blev holdt for 16 europæiske miljøstyrelser samt EU kommissionen i maj 2015.

Afholdelse af netværksmøder

Der er holdt to minikurser i projektfinansiering og fundraising til udviklings- projekter, et branchemøde om Kinaindsatsen, to matchmaking møder mellem firmaer i vandsektoren og jordforureningssektoren, og flere projekter er igang- sat på den baggrund.

Afklaring af behov for nye teknologiske løsninger

Regionernes Videntcenter for Miljø og Ressourcer (VMR) har i samarbejde med regionerne gennemført en undersøgelse af tekniske, regionale udfordringer på jordområdet, hvilket har til formål at få flere regioner til i fælleskab at ud- vikle nye løsninger til gavn for de deltagende firmaer og for miljøet.

Kommunikation og udgivelser

Der er etableret en hjemmeside <http://www.danishsoil.org/>, en LinkedIn gruppe med 255 medlemmer fra branchen og et nyhedsbrev med ca. 100 modtagere.

Der er sammen med CLEAN, Miljøstyrelsen og State of Green lavet tre fælles publikationer på engelsk og kinesisk, som promoverer jordforureningsbranchen.

Bilag

Ingen.

---

9. Status for regionernes politiske linje for informationssikkerhed, sagsnr. 14/1962

Katrine Stokholm

Resumé

Et højt og ensartet niveau for informationssikkerhed er en forudsætning for at kunne indfri ambitionerne i regionernes sundhedsdatapolitik ”Sundhedsdata i spil”. For at styrke informationssikkerheden i regionerne vedtog bestyrelsen ”Regionernes politiske linje for informationssikkerhed” den 22. januar 2015. Indsatsen for informationssikkerhed er forankret i et pejlemærke under Regionernes Sundheds-IT (RSI). Der gennemføres en række konkrete indsatser i 2016, både fællesregionalt og i de enkelte regioner. Behovet for en indsats er blevet aktualiseret yderligere af EU-forordningen om persondataskyttelse og den nyeste trusselvurdering fra Center for Cybersikkerhed.

Indstilling

Det indstilles,
at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Informationssikkerhed er en forudsætning for at udnytte det fulde potentiale for at skabe et stadig bedre sundhedsvæsen gennem digitalisering. Borgerne skal kunne have tillid til, at regionerne forvalter sundhedsdata sikkert og forsvarligt. For at styrke og målrette regionernes indsats for informationssikkerhed vedtog bestyrelsen ”Regionernes politiske linje for informationssikkerhed” den 22. januar 2015. Indsatsen er en del af sundhedsdatapolitikken ”Sundhedsdata i spil”. Efterfølgende er dele af den regionale indsats for informationssikkerhed blevet en del af økonomiaftalen for 2016.

Den politiske linje for informationssikkerhed indebærer, at regionerne fremover skal have en risikobaseret tilgang til informationssikkerhed inden for sikkerhedsstandard ISO 27001. Sikkerhedsstandard hviler på to principper.

Det ene er, at indsatsen for informationssikkerhed er baseret på en konkret vurdering og afvejning af risici. Det indebærer en prioritering af indsatsen for at forebygge sikkerhedsbrister. Heri indgår en analyse af, hvad der er organisationens mest kritiske systemer. Endvidere skal der være en handlingsplan for håndtering af sikkerhedsbrister, når de har fundet sted.

Det andet princip er, at informationssikkerhed er forankret i topledelsen for at sikre den nødvendige ledelsesmæssige bevågenhed. Derfor er det en del af poli-

---

tikken, at der skal foregå en årlig drøftelse af den enkelte regions informations-sikkerhed i regionsrådet.

Indsatser i 2016

Pejlemærket har to forskellige former for indsatser. Den ene er områder, hvor der udvikles fællesregionale løsninger. Her er det pejlemærkets opgave at sikre videndeling og værktøjer, som skal understøtte regionernes egen indsats hen mod de fælles mål i regionernes politiske linje for informationssikkerhed. Det andet indsatsområde i pejlemærket er rettet mod den enkelte region, hvilket indebærer, at initiativerne skal gennemføres i hver region og ikke nødvendigvis på samme tid i alle regioner.

Fællesregionale indsatser

Følgende fællesregionale indsatser vil blive gennemført i 2016:

- En fællesregional politik for informationssikkerhed er udarbejdet.
- Idébank og et forslag til en fælles ramme for awareness-kampagner for medarbejderne i de enkelte regioner.
- Fælles retningslinjer for bruger/rollestyring i de enkelte regioner.
- Fælles skabeloner for databehandleraftaler.
- Fælles skabelon for kortlægning af datastrømme, som er et krav i forhold til EU-forordningen.
- Fælles skabelon for standardkontrakter med leverandører.
- Kortlægning af behovet for at modernisere lovgivningen.
- Vurdering af de regionale konsekvenser af EU-forordningen om persondatabeskyttelse.

Regionale indsatser

Følgende regionale indsatser vil blive gennemført i 2016:

- Awareness-kampagner, der sætter fokus på medarbejdernes viden om informationssikkerhed. Flere regioner er allerede i gang med konkrete initiativer på området.
- Konkret risikovurdering af egne systemer, der skal danne baggrund for et overblik over risici i den enkelte region og handlingsmuligheder.
- Konkret risikovurdering af medico-teknisk udstyr.
- Indgåelse af databehandleraftaler.
- Begyndende implementering af sikkerhedsstandard ISO 27001, herunder forankring i ledelsen og risikobaseret tilgang til informationssikkerhed.

Trusselvurdering fra Center for Cybersikkerhed

Behovet for en indsats for informationssikkerhed er blevet yderligere aktualiseret af, at Center for Cybersikkerhed har offentliggjort en trusselvurdering den 6. januar 2016. Heri peges på, at truslen fra cyberspionage mod offentlige

---

myndigheder og private virksomheder er meget høj. Gennem de seneste år er der et stigende antal af cyberangreb mod Danmark, og metoderne er blevet mere avancerede. Derfor anbefales det, at myndighederne kender deres egen infrastruktur og gennemfører løbende risikoanalyser for at kunne identificere de mulige konsekvenser af de forskellige typer angreb.

EU-forordning om persondataskyttelse

Samtidig vil den netop besluttede EU-forordning om persondataskyttelse stille øgede krav til håndteringen af persondata også i regionerne. Her bliver det blandt andet et krav, at regionerne som dataansvarlige kan kortlægge alle datastrømme og har indgået alle relevante databehandleraftaler i forbindelse med håndtering af persondata.

Bestyrelsen vil få forelagt en fornyet redegørelse for den politiske linje for informationssikkerhed i januar 2017.

Bilag

Ingen.

---

10. EU-forordningen om persondataskyttelse, sagsnr. 15/2620

Katrine Stokholm

Resumé

I december 2015 blev der opnået enighed mellem EU-Parlamentet og Ministerrådet om EU-forordningen om persondataskyttelse. Forordningen afvejer hensynet til at styrke borgernes privatlivsskyttelse med brug af persondata i offentlighedens interesse. Danske Regioner har været særligt opmærksom på, at forordningen ville kunne bringe Danmarks førende position inden for sundhedsforskning i fare. Forordningen sikrer, at der også fremover kan gennemføres forskning på data af høj kvalitet i Danmark. Samtidig sikrer forordningen borgernes privatlivsskyttelse blandt andet gennem øget transparens om brug og adgang til persondata. Selvom forordningen stiller en række konkrete krav til håndteringen af persondata, er der et vist nationalt råderum. Den detaljerede vurdering af forordningens konsekvenser fra regionerne afventer derfor, at Justitsministeriet udarbejder konkrete retningslinjer.

Indstilling

Det indstilles,
at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

EU har siden 2012 forhandlet om en forordning om persondataskyttelse, der skal styrke den enkelte borgers privatliv og persondataskyttelse. I december 2015 blev der opnået enighed mellem EU-Parlamentet og Ministerrådet om den endelige tekst. Teksten skal endeligt vedtages af begge parter, når der foreligger en juridisk oversættelse. Forordningen skal implementeres senest to år efter den endelige vedtagelse, som forventes at ske primo 2016.

Forordningen erstatter den danske persondatalov og bygger på de samme principper som i den aktuelle lovgivning. Det betyder, at persondata ikke kan tilgås eller videregives uden borgerens samtykke eller med en udtrykkelig lovhjemmel. Herudover stiller forordningen en række detaljerede krav til håndteringen af persondata. Det vil kræve en række ændringer i forhold til den måde, persondata håndteres på i dag.

Der er dog også lyttet til flere af de kritikpunkter, som Danske Regioner har rejst. Danske Regioner har været særligt opmærksom på, at forordningen ville kunne begrænse fremtidig dataindsamling til blandt andet forskning og sundhedsområdet generelt. Fra flere sider har der været ønske om, at det ikke skulle være muligt at indsamle og bruge data uden eksplicit samtykke fra den enkelte

---

borger, uanset formålet med dataindsamlingen. Dette ville kunne have fået betydning for brugen af sundhedsdata, både i forhold til konkret patientbehandling og til forskning og udvikling.

Den konkrete implementering af forordningen og de detaljerede konsekvenser for regionerne er dog endnu ikke mulige at klarlægge. Det skyldes, at forordningen lægger op til et betragteligt nationalt råderum. Justitsministeriet er derfor ved at igangsætte et arbejde med en vejledning om forordningen, som Danske Regioner vil følge tæt.

Både IT-leverandører og advokater udbyder allerede nu løsninger, som hævdes at understøtte forordningen. Her bør regionerne være opmærksomme på, at det på nuværende tidspunkt ikke er afklaret, hvilke præcise krav der vil blive stillet. Det står også klart, at der vil være forskelle på kravene til private virksomheder og offentlige myndigheder. Endvidere vil der blive helt særlige undtagelser på sundhedsområdet. Det bør derfor afventes, at Justitsministeriet udarbejder en vejledning om forordningen, som vil konkretisere kravene til regionernes IT-løsninger og systemer. Danske Regioner vil i den forbindelse rejse krav om økonomisk kompensation i form af et såkaldt DUT-krav, såfremt det bliver relevant.

Det væsentligste indhold i forordningen

I den endelige tekst er bestemmelserne i den gældende persondatalovgivning om indsamling af data uden samtykke i offentlighedens interesse videreført. Dermed kan data indsamles og videregives til blandt andet forskning og til databaser på samme måde som i dag.

Forordningen vil dog også stille en række nye krav til håndteringen af persondata. Dette er både rettet mod regionernes organisationer og IT-systemer. For at sikre transparensen for borgerne, skal der være en detaljeret kortlægning af samtlige datastrømme med persondata, herunder hvad data har været brugt til og hvem, der har haft adgang. For at ruste regionerne bedst muligt til dette arbejde, vedtog bestyrelsen i januar 2015 ”Regionernes politiske linje for informationssikkerhed”. Dette arbejde er i gang i regionerne.

Forordningen bevarer en række principper fra den aktuelle persondatalovgivning, men kommer også med en række nye krav til håndteringen af data. De væsentligste punkter gennemgås nedenfor.

Den dataansvarliges rolle og øget privatlivsbeskyttelse

Et nyt element i forordningen er, at indsamlingen af data skal foregå på en transparent måde. Endvidere stilles der krav til selve datasikkerheden, således at den dataansvarlige er forpligtet til at sikre, at persondata opbevares fortroligt og ikke kan ændres af uvedkommende. Disse krav bliver både tekniske og organisatoriske. Blandt andet stilles der krav om tekniske løsninger, der skal understøtte privatlivsbeskyttelsen.

Transparens om og oplysningspligt ved databrud

I Danmark får dataansvarlige en indberetningspligt til Datatilsynet ved alle former for databrud. Det indebærer, at Datatilsynet skal have besked ved alle tilfældige eller ulovlige adgange til eller offentliggørelser af persondata senest 72 timer efter, at databrudet er opdaget. Der skal gives en detaljeret beskrivelse af databrudet, dets konsekvenser for de berørte borgere, og den dataansvarliges indsats for at afbøde databrudet.

Endvidere skal de berørte borgere have besked ved alle former for databrud, der kan krænke deres privatliv. Oplysningspligten skal afvejes i forhold til databrudets karakter. Den nærmere betydning i Danmark vil afhænge af Justitsministeriets vejledning.

Forordningen definerer persondatabrud med udgangspunkt i, om borgerens privatliv er krænket. Det indebærer, at persondata kan kompromitteres på en række måder. Databrud er således langt bredere end hacking alene. Det kan blandt andet være gennem utilstrækkelig adgangsstyring, hvor personer uberettiget får adgang til persondata. Det samme gælder, hvis data videregives uden det fornødne hjemmelgrundlag. Regionerne vil derfor være nødsaget til at have fuldt overblik over datastrømme og kunne opdage databrud.

Retten til at blive glemt

Borgerne får ”retten til at blive glemt”, hvilket betyder, at borgeren kan bede den dataansvarlige om at slette alle registrerede data om borgeren. ”Retten til at blive glemt” er rettet mod private virksomheders indsamling af data om deres kunders og brugeres adfærd, da myndigheder er undtaget. Endvidere er der en generel undtagelse for retten til at blive glemt for data, der bruges til statistik, videnskab eller historiske formål.

Data Protection Officer

Den dataansvarlige og databehandleren skal udpege en ”Data Protection Officer” (DPO), der enten er ansat hos en af parterne eller på en kontrakt hos eksempelvis et advokatfirma. DPO’en skal være involveret i alle spørgsmål, der

---

vedrører beskyttelse af persondata. Borgerne kan kontakte DPO'en i alle emner, der vedrører behandlingen af deres personlige data hos den dataansvarlige eller databehandleren.

Bøder ved sikkerhedsbrud

Som noget nyt får tilsynsmyndighederne mulighed for at udskrive administrative bøder ved brud på datasikkerheden og overtrædelse af forordningen. Bøderne skal afstemmes efter antallet af berørte og omfanget af hændelsen. Der kan gives bøder på op til 20 millioner Euro eller fire procent af den totale, globale årlige omsætning. I Danmark bliver det dog ikke Datatilsynet, der kommer til at udskrive bøder. Det bliver derimod en del af det almindelige strafferetlige system.

I Danmark forventes regionerne at blive undtaget for bøder. Forordningen giver mulighed for at undtage offentlige myndigheder fra bøder generelt. Dette har netop været et ønske fra dansk side, da offentlige myndigheder generelt ikke kan straffes med bøder i Danmark, med mindre de driver virksomhed, der kan sidestilles med private. Det er ikke sandsynligt, at der er politisk ønske om at ændre på dette forhold i dansk retspraksis. I den forbindelse skal det afklares, om praktiserende læger og speciallæger vil blive opfattet som en del af den offentlige sektor eller som private aktører.

Bøder af en markant størrelse vil dog udgøre en reel sanktion for private leverandører i Danmark ved sikkerhedsbrud. Dette har givet anledning til, at Dansk Industri har udtalt sig særdeles kritisk om forordningens endelige ordlyd.

Bilag

Ingen.

---

11. Orientering om emner på EU-dagsordenen, sagsnr. 16/59

Maren Munk-Madsen

Resumé

Danske Regioner har identificeret en række EU sager og emner i 2015, der understøtter bestyrelsens Strategi og arbejdsprogram 2014-2018, og som Udvalget for Regional Udvikling og EU sammen med bestyrelsen har godkendt som foreningens europapolitiske prioriteringer. Nedenfor er en aktuel status på de pågældende områder/sager.

Indstilling

Udvalget for Regional Udvikling og EU indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

EU's Regionsudvalg ser på indikatorer for territorial udvikling – BNP og mere, sagsnr. 14/1682

Regionsudvalget har taget initiativ til en udtalelse om ”Indikatorer for territorial udvikling – BNP og mere”. Målet er at drøfte, på hvilken måde man ville kunne fastlægge en bedre metode til at måle territorial udvikling end ved at bruge bruttonationalproduktet (BNP), herunder evt. at supplere BNP med andre indikatorer. Initiativet kan ses i forlængelse af den politiske og akademiske debat, der har været om BNP de seneste år. Samtidig er udtalelsen et forsøg på at skubbe til debatten, så resultaterne af den kan bruges i forbindelse med de kommende drøftelser om fordelingen af EU's strukturfondsmidler efter 2020.

Udtalelsen fremhæver, at en metode for fordeling af strukturfonde baseret på øget brug af sociale og miljømæssige indikatorer er af høj relevans for de lokale og regionale myndigheder. De lokale og regionale myndigheder er desuden bedst egnede til at identificere indikatorer.

Regionsudvalget bemærker dog, at det er en kompleks diskussion, da den afhænger af opfattelsen af, hvad velfærd er. Desuden vil der være udfordringer forbundet med tilgængelighed af opdaterede data, målbarhed af kriterierne og hyppigheden af målingerne.

For at gøre det klart, at den danske delegation i Regionsudvalget (Danske Regioner og KL) ikke mener, at konsekvenserne af at udvikle nye indikatorer er analyseret tilstrækkeligt, blev der til behandlingen i det ansvarlige udvalg, CO-TER, fremsat et dansk ændringsforslag, der blev vedtaget:

-
- ”Understreger vigtigheden af grundigt at kortlægge behovet for, mulighederne for og konsekvenserne af udviklingen af supplerende benchmarks, indikatorer og metoder, før udviklingen af disse igangsættes; mener, der er tid til grundige analyser af dette før den næste programperiode.”

Ændringsforslaget blev begrundet med, at:

”BNP er alment anerkendt og accepteret som den pt. bedste indikator til at måle velstand, og udviklingen i BNP er det bedste mål for økonomisk vækst. Definitionen af BNP er anerkendt i alle lande, og derfor er BNP direkte sammenlignelig på tværs af grænser og regioner.

BNP er et mål for økonomisk velstand. Derimod er BNP ikke et mål for velfærd og levevilkår, hvor fx klima, forurening eller kriminalitet ville kunne indgå som supplerende indikator.

EU benytter BNP til at fordele strukturfondsmidler mellem medlemsstaterne og til at klassificere regionernes udviklingsniveau: Mindre udviklede, overgangs- eller mere udviklede regioner. Strukturfondsmidlerne har til formål at mindske forskellene i udviklingsniveau mellem regionerne. De mest trængende får flest strukturfondsmidler.

Hvis man supplerer – eller erstatter – BNP med andre indikatorer, er der ikke nødvendigvis adgang til alle væsentlige statistiske data i alle regioner, og nogle data er usikre, når man sammenligner på tværs af lande eller regioner.

Den danske delegation mener, at konsekvenserne af at supplere BNP med andre indikatorer grundigt skal undersøges, før arbejdet sættes i gang. Det er alment anerkendt, at BNP måler økonomisk udvikling i medlemsstater og i regioner. Men hvad får man, hvis BNP suppleres med andre indikatorer? Og hvad skal den eller de nye indikatorer anvendes til?”

Regionsudvalgets udtalelse skal endeligt vedtages på Regionsudvalgets plenarforsamling den 10.-11. februar 2016.

EU's Regionsudvalg giver anbefalinger til fremme af ældrevenlig turisme (eSundhed mv.) sagsnr. 14/1682

Andelen af ældre i Europa vokser, og allerede i dag tegner 50+ segmentet sig for over halvdelen af forbruget i EU og gruppen af ældre vokser hastigt i disse år. Derfor rummer ældreturisme et enormt markedspotentiale. EU-Kommissionen er parat til at udnytte dette potentiale. Den digitale dagsorden

---

og Horisont 2020 fremmer dagsordenen for seniormarkedet. Generaldirektoratet for vækst (GD GROW) retter sine aktiviteter mod seniorturisme og søger at fremme Europa som et rejsemål af høj kvalitet for alle aldersgrupper og mobilitetsniveauer.

Formålet med Regionsudvalgets udtalelse er at give et bud på, hvordan de lokale og regionale myndigheder kan leve op til den udfordring, der ligger i innovativ og ældrevenlig turisme, og hvordan de kan tage føringen med hensyn til at gøre Europas rejsemål let tilgængelige, moderne og imødekommende over for alle turister. Initiativforslagene sætter bl.a. fokus på dagsordenen for e-sundhed, hvilket omfatter, at EU-borgere skal have mulighed for elektronisk adgang til sundhedspleje af høj kvalitet, når de er væk fra deres bopæl. Herudover sætter forslagene også fokus på styrket service og bedre integration af ældreturisme i den digitale dagsorden.

Fælles for anbefalingerne i Regionsudvalgets udtalelse er, at lokale og regionale myndigheder i høj grad er ansvarlige for de politikker, der kan styrke den turistmæssige tiltrækningskraft, såsom tilgængelighed, transport, digital adgang m.v. Men det omfatter også en faciliterende og koordinerende rolle mellem den offentlige og den private turismeindsats, som er afgørende for at skabe et højt værdiniveau (udtrykt i et forhold mellem pris og kvalitet).

Danske Regioner arbejder ikke særskilt med en politik på ældreturisme indenfor turismeområdet, men det vurderes, at Danske Regioners politikere kan støtte Regionsudvalgets forslag til udtalelse, der skal endeligt vedtages på plenarforsamlingen den 10.-11. februar 2016.

Europæisk samarbejde på ungdomsområdet (2010-2018) (adgang til uddannelse, jobs og bedre match af kvalifikationer mv.)

Hvert tredje år udarbejder EU's Ministerråd (medlemslandene) og EU-Kommissionen en fælles rapport om gennemførelse af nye rammer for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet (2010-2018). Rapporten indeholder status for bl.a. europæiske unges uddannelse, job og medborgerskab og anbefalinger for fremtidens ungdomspolitik. EU-Kommissionen og Ministerrådet laver den i fællesskab. Regionsudvalget har lavet en initiativudtalelse, som skal indgå i EU's samarbejde på ungdomsområdet. Udtalelsen er lavet på baggrund af den seneste rapport.

Ministerrådets og EU-Kommissionens rapport konstaterer, at selvom uddannelsesniveaulet i EU generelt er steget, skolefrafaldet reduceret (med store indbyrdes forskelle) og ungdomsarbejdsløsheden i mange medlemslande er faldet si-

---

den 2013, er det stadig et stort problem med mange unge uden beskæftigelse eller uddannelse (de såkaldte NEETs). Rapporten peger på bl.a. følgende fremtidige hovedindsatsområder for EU's samarbejde på ungdomsområdet i fremtiden: a) Lige adgang for alle unge til uddannelse, beskæftigelse og mulighed for at deltage mere aktivt i samfundslivet, b) Nemmere overgang fra ungdomsliv til voksenliv, navnlig i forbindelse med integrationen på arbejdsmarkedet, c) Fremme af social inklusion, d) Udviklingen af efterspurgte kvalifikationer, herunder medborgerskab og evnen til kritisk tænkning og interkulturel forståelse, e) Særligt fokus på unge, der risikerer marginalisering, herunder handicappede unge, NEETs og unge med indvandrerbaggrund, herunder nyankommne immigranter og unge flygtninge.

Derudover påpeges vigtigheden af, at europæisk samarbejde på ungdomsområdet bør være del af den bredere politiske dagsorden for unge med støtte fra bl.a. Erasmus+, ungdomsgarantien og andre relevante finansieringsinstrumenter som fx den europæiske socialfond.

Regionsudvalget er overordnet enige i rapportens konklusioner, men opfordrer samtidig EU-Kommissionen til at undersøge flere aspekter af ungdomspolitikken, bl.a. det territoriale aspekt og ungdomspolitik bør nævnes i EU's horisontale mål.

Regionsudvalget opfordrer EU-Kommissionen til at lave flere undersøgelser. Bl.a. hvordan man tackler udfordringer for unge, som bor i afsides beliggende områder, så de har de samme muligheder som andre unge (skole, erhvervsuddannelse osv.) og uddannelsesinstitutioners bidrag til lokalsamfundet, og hvordan lokale uddannelsesmuligheder er med til at sikre, at flere unge gennemfører en uddannelse og dermed mindske antallet af ufaglærte.

Den danske delegation støtter Regionsudvalgets forslag til udtalelse, der skal endeligt vedtages på plenarforsamlingen den 10.-11. februar 2016.

Bilag

Ingen.

---

12. Generelle orienteringer, sagsnr. 16/59

Maren Munk-Madsen

Resumé

Følgende emner er til orientering:

- Region Hovedstaden opgraderer til ny version af Fælles medicinkort
- Udvalg om lægedækning

Indstilling

Det indstilles,

at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Region Hovedstaden opgraderer til ny version af Fælles Medicinkort, sagsnr. 11/2035

De øvrige parter i samarbejdet omkring Fælles Medicinkort (FMK) udtrykte i efteråret 2015 bekymring over Region Hovedstadens planer om først at opgradere FMK i takt med udrulningen af Sundhedsplatformen. Region Hovedstaden har derfor været i dialog med Sundheds- og Ældreministeriet om en mulig løsning. Region Hovedstaden besluttede i december 2015 også at opgradere FMK i deres nuværende medicinsystem i overensstemmelse med ønsket fra Sundheds- og Ældreministeriet. Det betyder, at alle Region Hovedstadens hospitaler forventes at komme på en opgraderet version af FMK-løsningen i maj 2016 uafhængigt af, hvornår Sundhedsplatformen tages i brug på de enkelte hospitaler.

Udvalg om lægedækning, sagsnr. 16/146

Regeringen nedsætter et lægedækningsudvalg med det udgangspunkt, at alle danskere, uanset hvor de bor i landet, skal have adgang til sygehuslæger, alment praktiserende læger og speciallæger. Udvalget skal komme med forslag, der understøtter en bedre fordeling af lægeressourcerne i hele landet.

Arbejdet i lægedækningsudvalget indledes i begyndelsen af 2016, og udvalget forventes at aflevere sine løsningsforslag til sundheds- og ældreministeren i andet halvår af 2016. Lægeforeningen, Danske Regioner og KL deltager i arbejdet. Der foreligger endnu ikke et kommissorium for arbejdet.

Arbejdet i lægedækningsudvalget skal ses i sammenhæng med udvalgsarbejdet om et styrket nært og sammenhængende sundhedsvæsen, og at Sundhedsstyrelsen forventer at udsende en høring om ny dimensioneringsplan for den lægelige

---

videreuddannelse i 2016. Dimensioneringen placerer uddannelsesforløb for speciallægeuddannelsen i form af stillinger i hele landet og i alle specialer.

Bilag

Ingen.

---

13. Næste møde, sagsnr. 16/59

Maren Munk-Madsen

Resumé

Indstilling

Det indstilles,

at næste møde holdes torsdag den 3. marts 2016 kl. 10.30 – 14.00 i Regionernes Hus.

Sagsfremstilling

Bilag

Ingen.

---

14. Eventuelt, sagsnr. 16/59

Maren Munk-Madsen

Resumé

Indstilling

Sagsfremstilling

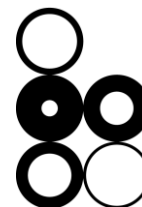

Bilag

Ingen.

Medlemmerne af
Danske Regioners bestyrelse 2014 - 2018
m.fl.

17-12-2015

Sagsnr. 15/739

Maren Munk-Madsen

Tel.: 3529 8165

E-mail:

mma@regioner.dk

Åbent referat fra møde i Danske Regioners bestyrelse torsdag den 10. december 2015 kl. 10.30

Deltagere: Bent Hansen, Jens Stenbæk, Sophie Hæstorp Andersen, Ulla Astman, Stephanie Lose, Leila Lindén, Poul-Erik Svendsen, Charlotte Fischer, Per Larsen, Lise Müller, Henrik Thorup, Anne V. Kristensen, Jess V. Laursen, Martin Geertsen, Susanne Langer

Afbud: Lone Langballe, Susanne Lundvald

Regionsdirektører: Hjalte Aaberg, Jacob Steengaard Madsen, Jane Kraglund, Jens Andersen, Svend Særkjær

Deltagere fra sekretariatet: Adam Wolf, Signe Friberg Nielsen, Erik Jylling, Gitte Bengtsson, Rikke Margrethe Friis, Katrine Tang, Lotte Pedersen (pkt. 3), Kristian Terp (pkt. 3), Trine Friis (referent)

1. Formandens meddelelser, sagsnr. 15/739

Hilse-på-møde med beskæftigelsesministeren den 12. november 2015

Formanden orienterede om mødet med beskæftigelsesministeren den 12. november 2015.

Møde med sundheds- og ældreministeren den 14. december

Formanden orienterede om, at der er møde sundheds- og ældreministeren den 14. december 2015 om bl.a. udmøntning af finanslovsaftalen.

Møde om Borgernes Sundhedsvæsen den 2. december 2015

Formanden orienterede om politisk møde med organisationerne i Borgernes Sundhedsvæsen onsdag den 2. december 2015 samt at det overvejes, om der næste år skal holdes en lidt større konference sammen med parterne bag Borgernes Sundhedsvæsen.

Standardiseret økonomiopfølgning

Den standardiserede økonomiopfølgning pr 3. kvartal 2015 blev omdelt.

Der var i bestyrelsen enighed om, at regionerne samlet set skal overholde budgetterne. I forhold til 2015 vil der være en tæt koordinering regionerne imellem frem mod årsskiftet.

SOSU-uddannelsen

Der pågår fortsat drøftelser om en ny SOSU-assistent-uddannelse og om dimensionering af SOSU-uddannelsen fra 2017. Der er ikke indgået aftale om dimensioneringen i 2016. Men regionerne har fået henvendelser fra såvel KKR som KL om at indgå aftaler om en forhøjet dimensionering i 2016.

Spørgsmålene vil blive drøftet med KL's formandskab på et møde den 18. december 2015.

Overbelægning

Formanden orienterede om, at tallene for 1. halvår 2015 forventes offentliggjort inden jul.

Regeringens strategi - Vækst i hele Danmark

Formanden orienterede om, at regeringen udspil ”Vækst og udvikling i hele Danmark” blev offentliggjort den 23. november 2015.

Danske Regioner indgår nu i en dialog med relevante ministerier om den nærmere udmøntning af regeringens udspil.

På bestyrelsens møde den 4. februar 2016 vil der komme en status for dette arbejde.

Offentliggørelse af produktivetsrapport

Formanden orienterede om, at produktivetsmålingen for sygehusene for 2014 offentliggøres i uge 51 2015.

Advisory Board

Formanden orienterede om, at regionsrådsformand Stephanie Lose indtræder i Advisory Board for regionernes erhvervssamarbejde på sundhedsområdet i stedet for Jens Stenbæk.

Spørgsmål fra bestyrelsens medlemmer

Formanden orienterede om, at fremadrettet vil svar på spørgsmål stillet af bestyrelsens medlemmer blive offentliggjort i First Agenda under ”Bestyrelsen – spørgsmål”.

2. Godkendelse af åbent referat af møde 12. november 2015 i Danske Regioners bestyrelse, sagsnr. 15/739

Bestyrelsen godkendte referatet.

3. 2. behandling af Danske Regioners Budget 2016, sagsnr. 15/2135

Bestyrelsen godkendte budgettet for 2016 med et driftsunderskud på 36 millioner kroner.

Bestyrelsen godkendte endvidere, at kontingentet pris- og lønreguleres med 1,4 procent og fastsættes på generalforsamlingen til 22,7 kroner pr. indbygger for 2016.

Resumé

Budgetforslag 2016 er udarbejdet i forventet 2016 pris- og lønniveau.

I budgetforslaget er der lagt op til, at kontingentet pris- og lønreguleres med 1,4 procent svarende til 0,3 kroner og fastsættes til 22,7 kroner pr. indbygger for 2016.

De budgetmæssige konsekvenser af salget af Pakhus E er indarbejdet i det forventede regnskab og i budgetforslaget for 2016.

Budgetforslag 2016 indeholder en rammereduktion på 2 % af driftsudgifterne (bortset fra løn- og personaleudgifter), således at det nominelle driftsunderskud reduceres med 1,4 millioner kroner til 36 millioner kroner.

4. Et effektivt erhvervsfremmesystem, sagsnr. 15/1960

Bestyrelsen godkendte udkastet til oplæg ”Et effektivt erhvervsfremmesystem – seks principper til forenkling og virksomhedsfokus”.

Resumé

Erhvervsfremmesystemet har til opgave at understøtte vækst i hele Danmark, som er en del af bestyrelsens strategi.

Regeringen har bebudet et eftersyn af erhvervsfremmesystemet. Derfor har sekretariatet udarbejdet et udkast til et regionalt indspil til regeringens eftersyn med en række anbefalinger til et effektivt erhvervsfremmesystem. Anbefalingerne er formuleret som seks principper, som regionerne arbejder ud fra, og som de øvrige aktører i erhvervsfremmesystemet opfordres til at følge.

Arbejdet ligger i naturlig forlængelse af arbejdet med VækstDanmark 2025 og den regionale vækstdagsorden, der blev sat med konferencen med Mandag Morgen den 27. oktober 2015.

5. Finanslov 2016, sagsnr. 15/2408

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Resumé

Den 19. november 2015 blev der indgået aftale om finansloven for 2016. Af særlig interesse for regionerne er der afsat en milliard kroner til sundhedsområdet i 2016 udover de 1,4 milliarder kroner i ØA16. Derudover er der vedtaget en række initiativer, der har relevans for regional udvikling.

6. Status på indkøbsområdet og regionernes fællesindkøb, sagsnr. 15/2441

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Resumé

I 2015 er der sket mange fremskridt indenfor regionernes indkøbsområde og regionernes indsats for fællesindkøb, herunder regionernes nye indkøbsstrategi mod 2020 med seks strategiske indsatsområder, som blev lanceret i foråret 2015. Strategien efterleves gennem en aktivitetsplan med 29 konkrete aktiviteter. Regionernes Fællesindkøb (RFI) blev dannet i efteråret 2014 og har i løbet af 2015 etableret sig som centralt omdrejningspunkt for regionernes arbejde med fællesindkøb. Afrapporteringen af nøgletal baserer sig på det foregående års regnskabstal. De årlige kontrakter på fællesudbud er steget fra 44 millioner kroner i 2010 til 455 millioner kroner i 2014. Antal fællesudbud er steget fra 7 til 17 i samme periode. Samlet set er der i dag 119 igangværende, kommende og aktuelle fælles udbud, som bliver koordineret i regi af RFI.

7. Generelle orienteringer, sagsnr. 15/739

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Resumé

Følgende emner er til orientering:

- Åbenhed om offentlige indkøbspriser
- Implementering af EU-regler i dansk lovgivning
- Tidens Velfærdsudfordringer - fremtidens vækstmuligheder

8. Ændringer i hverv, sagsnr. 14/1546

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Resumé

Mette Abildgaard (Det Konservative Folkeparti), Region Hovedstaden, har meddelt, at hun ønsker at udtræde af Patienterstatningens bestyrelse. Nyt medlem i Patienterstatningens bestyrelse bliver regionsrådsmedlem Lene Kaspersen, Region Hovedstaden.

Ændringen træder i kraft pr. 1. januar 2016.

Henrik Thorup (DF), Region Hovedstaden, har meddelt, at han ønsker at udtræde af Danske Regioners Udvalg for Sundhedsinnovation og Erhvervssamarbejde.

Nyt medlem i Danske Regioners Udvalg for Sundhedsinnovation og Erhvervssamarbejde bliver regionsrådsmedlem Morten Dreyer, Region Hovedstaden.

Ændringen trådte i kraft pr. 1. december 2015.

9. Næste møde, sagsnr. 15/739

Næste møde holdes torsdag den 4. februar 2016 kl. 10.30 – 14.00 i Regionernes Hus.

10. Eventuelt, sagsnr. 15/739

-

12-01-2016

Sag nr. 14/3355

Dokumentnr. 2092/16

Kasper Munk Rasmussen

Tel. 35298207

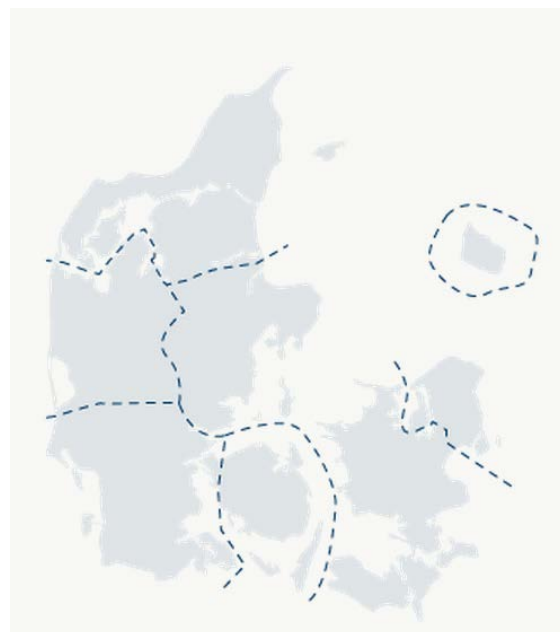
E-mail: Kmr@regioner.dk

Fakta om de regionale arbejdsmarkedsråd (RAR)

De regionale otte arbejdsmarkedsråd har fungeret siden den 1. januar 2015. De koordinerer beskæftigelsesindsatsen, virksomhedsindsatsen og indsatsen rettet mod områder med mangel på arbejdskraft og områder med høj ledighed. Rådene består, med undtagelse af RAR Bornholm, af 21 medlemmer. Arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer har hver syv medlemmer. Kommunerne har fem repræsentanter, mens det relevante regionsråd og Danske Handikaporganisationer har én repræsentant hver. Vækstforum har én observatørplads i hvert arbejdsmarkedsråd.

De Regionale Arbejdsmarkedsråd varetager følgende opgaver:

- Indgår i et samspil med kommunerne og understøtter beskæftigelsesindsatsen på tværs af kommunerne
- Rådgiver og går i dialog med kommunerne om udviklingen af beskæftigelsesindsatsen
- Samarbejder og koordinerer beskæftigelsesindsatsen med arbejdsløsheds-kasser og andre aktører, herunder VEU-centre og de regionale Vækstfora
- Koordinerer jobcentrenes virksomhedsindsats og indsatsen rettet mod områder med mangel på arbejdskraft og områder med høj ledighed
- Godkender den regionale positivliste for den regionale uddannelsespulje
- Varetager forvaltningsopgaver, herunder virksomheders varsling af større afskedigelser efter varslingsloven, afgiver udtalelse til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i sager om meddelelse af opholdstilladelse på grundlag af beskæftigelse til tredjelandstatsborgere mv.

Sundheds- og ældreministeriet
sum@sum.dk

DANSKE
REGIONER

25. januar 2016

Sag nr. 16/206

Dok. Nr. 3328/16

Høringssvar fra Danske Regioner

Danske Regioner takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til lov om ændring af sundhedsloven (reel ret til hurtig udredning og udvidet frit sygehusvalg efter 30 dages ventetid på behandling). Danske Regioners bemærkninger til de økonomiske forhold omkring lovforslaget fremgår af den økonomiske høring.

Der tages forbehold for politisk behandling af høringssvaret på Danske Regioners bestyrelsesmøde den 4. februar.

Høringssvaret er opdelt i to dele. Først gives en overordnet samlet vurdering af de tre væsentligste forslag til ændringer. Dernæst gives en række konkrete bemærkninger og anbefalinger til lovforslaget.

Overordnet vurdering af de tre væsentligste forslag til ændringer:

- 1. Lovforslaget giver patienterne ret til udvidet frit sygehusvalg til hele eller dele af en udredning, hvis regionen ikke kan udrede inden for 30 dage af kapacitetsmæssige årsager.**

Desuden får patienter, som det ikke er fagligt muligt at udrede inden for 30 dage, og som oplever, at ventetid på en nødvendig undersøgelse forlænges ud over, hvad der er begrundet i faglige årsager, ligeledes ret til udvidet frit sygehusvalg.

Danske Regioner er enig i ønsket om hurtig udredning og behandling af alle patienter. Danske Regioner konstaterer desuden, at der i Finanslovsaftalen er afsat en økonomiske ramme til opbygning af kapacitet i regionerne.

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00
F 35 29 83 00
E regioner@regioner.dk

Danske Regioner finder det samtidig vigtigt at gøre opmærksom på, at den enkelte patients ret til udvidet frit sygehus til hele eller dele af udredningen i nogle tilfælde kan gøre det svært at levere sammenhængende patientforløb af høj faglig kvalitet. Der er desuden tale om et teknisk kompliceret lovforslag som – i mødet med den kliniske virkelighed – medfører omfattende administrative arbejdsgange og bliver vanskelig at monitorere.

2. Lovforslaget fjerner differentieringen mellem alvorlige og mindre alvorlig sygdomme, så alle behandlinger fremover skal være igangsat inden for 30 dage. Ellers har patienten ret til udvidet frit sygehusvalg. Før var fristen 60 dage for mindre alvorlige og 30 for de alvorlige sygdomme.

Danske Regioner konstaterer, at sygehusafdelingerne ikke vil have samme mulighed for at foretage en tidsmæssig prioritering af patienterne ud fra en faglig sondring mellem alvorlig og mindre alvorlig sygdom. Det vil sige, at der bliver mindre rum for planlægning, herunder mulighed for at kunne tage højde for sæsonbestemte udsving i antal henvisninger.

Endelig må det nævnes, at i de tilfælde hvor der grundet speciallægemangel ikke – på kort og mellemlang sigt – kan opbygges tilstrækkelig kapacitet i hverken offentlig eller privat regi, vil det i praksis fortsat være nødvendigt at foretage en faglig prioritering af patienterne.

Danske Regioner foreslår, at opdelingen i udrednings- og behandlingsret på hver især 30 dage fjernes, så der etableres en samlet ret til udredning og behandling på 60 dage. Det vil dels udvide mulighederne for en hensigtsmæssig planlægning, dels medføre en afbureaukratisering og forenkling, jf. nedenfor.

2. Lovforslaget giver ministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om krav til indhold og udformning af informationsmateriale vedrørende udredning og behandling efter det udvidede fri sygehusvalg.

Danske Regioner er enige i intentionen med lovforslaget om, at det informationsmateriale som patienterne får, skal være nemt forståelig og, at de væsentligste informationer skal være tilstrækkelig tydelige for patienterne.

Danske Regioner vil igangsætte et fælles udviklingsarbejde mellem regionerne for at sikre god patientkommunikation.

Der er tale om et teknisk kompliceret lovforslag som – i mødet med den kliniske virkelighed – bliver vanskelig at kommunikere til patienterne. Det er vigtigt, at eventuelle nye regler ikke bliver en barriere for, at fremtidige informationsmaterialer kan målrettes den enkelte patients informationsbehov i en given lokal kontekst.

Det er samtidig vigtigt, at regionerne inddrages i udarbejdelsen af eventuelle nye krav, så det sikres, at de kan implementeres i regionernes organisatoriske og kliniske virkelighed.

Konkrete bemærkninger og anbefalinger til lovforslaget:

Udredningen på de private aftalesygehuse skal som hidtil være hurtigere end på det regionale sygehus

Det fremgår af lovbemærkningerne, at formålet med lovforslaget er at styrke patientrettighederne, så de får en mulighed for selv at vælge unødigt ventetid fra. Det udvidede frie sygehusvalg bør således alene bringes i spil, hvis det giver patienten en kortere ventetid.

På den baggrund anbefaler Danske Regioner – ud fra antagelsen om, at der i bemærkningerne menes *ventetiden på udredning* (i stedet for *behandling* som anført på side 13, afsnit 7) – at følgende sætning slettes fra lovbemærkningerne: ”Retten til at benytte det udvidede frie sygehusvalg bortfalder dog ikke, hvis ventetiden på aftalesygehuset er identisk med bopælsregionens sygehuse og samarbejdssygehuse”.

Udfordringer med at skelne mellem udredning og behandling i klinisk praksis

Sundheds- og Ældreministeriet har den 11. december 2015 offentliggjort en evaluering af udredningsretten.

I evalueringen fremgår det: ”Udredningsretten har været vanskelig at implementere i den kliniske virkelighed. Det skyldes blandt andet, at lovgivningen om udredningsretten skelner skarpt mellem udredning og behandling. Det bygger på en forestilling om, at alle patienter først gennemgår et udredningsforløb, der afsluttes med en diagnose, og derefter starter på et behandlingsforløb, der afsluttes med fx en operation. Inden for de medicinske og psykiatriske specialer er overgangen mellem udredning og behandling imidlertid ofte glidende, og der kan være en vekselvirkning mellem udredning og behandling. Det har været medvirkende til, at udredningsretten

ikke er blevet implementeret ensartet på tværs af specialer, sygehuse og regioner.”

Side 4

Det må konstateres, at lovforslaget fortsat lægger op til en skarp skelnen mellem udredning og behandling. Når behandlingsretten ændres fra differentieret til 30 dage, bliver det ved nogle patienter endnu mere kompliceret at skelne mellem, om de er udrednings- eller behandlingspatienter. Det vil gøre det endnu vanskeligere at monitorere overholdelsen af reglerne og kommunikere dem til patienterne.

Samspelet mellem § 82 b – om udredningsretten som en pligt for bopælsregionen – og § 87 om udvidet frit valg som en ret for patienten

Der er en uklar sammenhæng mellem den eksisterende § 82 b, hvor bopælsregionen har en forpligtigelse til at udrede patienten, og den nye § 87 hvor patientens ret til udvidet frit valg beror på, at bopælsregionen ikke kan leve op til sin forpligtelse.

Hvis § 82b ikke ændres, er det svært at forestille sig en situation, hvor sygehuset ikke allerede i § 82 b-processen vil have afdækket om der findes andre sygehuse, der kan undersøge patienten, og derved er det svært at se, at der findes et tilbud efter § 87 om udvidet frit valg, som ikke allerede er iværksat efter § 82 b. Det er desuden uklart, om der kan opstå en situation, hvor en patient vil være omfattet af begge bestemmelser samtidig.

Bekendtgørelsen bør uddybes med eksempler på, hvornår en patient er omfattet af § 82 b og/eller § 87, når en henvisning til udredning er modtaget på et sygehus (der henvises til vejledning 9259 af 28/04/2015 om maksimale ventetider som benytter forklarende eksempler).

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget på side 13, afsnit 2, at et erkendt behov for yderligere undersøgelser, end de i udredningsplanen fastlagte, forudsætter ”en ny henvisning” fra bopælsregionen. Der er behov for en præcisering af, om der med ”ny henvisning” er tale om et nyt forløb og en ny udredningsplan (omfattet af § 82 b), eller der er tale om, at patienten fortsat er i samme udredningsforløb med en revideret udredningsplan, og om der herefter igen vil være ret til at benytte udvidet frit valg på baggrund af den nye udredningsplan, jf. § 87.

Angivelse af konkret alternativt privat tilbud i indkaldelsesbrevet

Danske Regioner fortolker bemærkningerne til lovforslaget således, at udvidet frit sygehusvalg træder i kraft med det samme, når henvisningen er

modtaget på sygehuset, således at patienten kan omvisiteres direkte i forbindelse med en indkaldelse til udredning, hvis bopælsregionen af kapacitetsmæssige årsager ikke kan efterleve udredningsretten på egne sygehuse.

Danske Regioner anbefaler endvidere, at det præciseres i lovbemærkningerne, at udredningsretten kan udmøntes på samme måde som behandlingsretten, hvor patienterne – hvis bopælsregionen af kapacitetsmæssige årsager ikke kan efterleve udredningsretten på egne sygehuse – oplyses om deres ret til udvidet frit valg, og om at de kan kontakte regionen/den centrale patientvejledning for omvisitering til et privat tilbud. Dermed undgås også en potentiel problematisk situation, hvor regionen skal vælge en bestemt privat udbyder frem for en anden.

Denne løsning vil give patienten mulighed for selv at vælge mellem alle relevante private tilbud, en mere overskuelig patientinformation og samtidig lette den administrative byrde på hospitalerne. Regionen bør således ikke pålægges at angive et konkret alternativt udredningstilbud i indkaldelsesbrevet, men oplyse patienten om dennes valgmuligheder.

Det vil løse en række udfordringer. Blandt andet er der et stort arbejde i at sikre, at alle afdelinger har et opdateret overblik over, hvilke private udredningstilbud, der er til patienterne. Endvidere er erfaringen, at der ofte sker ændringer i, hvilke private leverandører, der er til rådighed og deres aktuelle ventetider. Således kan informationen i indkaldelsesbrevet være forældet inden patienten kontakter regionen/den centrale patientvejledning med henblik på omvisitering. Denne udfordring vil blive større, jo flere private leverandører, der indgår aftale via Danske Regioner.

Overflytning af hele eller dele af udredningsforløbet til privat regi

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget side 13 øverst, at patienten ligeledes kan vælge alene at benytte retten til udvidet frit sygehusvalg til en del af de undersøgelser, der fremgår af udredningsplanen, og blive i regionalt regi i forhold til den eller de resterende undersøgelser.

Det er afgørende at sikre patienten det bedste og mest sammenhængende patientforløb. Det bør tilstræbes, at en patient har så få overgange som muligt, og at det derfor som udgangspunkt må være den resterende del af forløbet, som overflyttes til privat regi. I nogle tilfælde kan det være meningsfuldt alene at overflytte en del af patientens forløb til privat regi, men det må bero på en faglig vurdering. Danske Regioner anbefaler derfor, at det bør fremgå af lovbemærkningerne, at de private leverandører, der ønsker at

indgå aftale med regionerne, skal være forpligtet til også at kunne tilbyde hele udredningsforløb.

Side 6

Det bemærkes endvidere, at det er uklart hvem der har ansvaret for patientens samlede udredningsforløb, hvis patienten vælger at få foretaget dele af sit udredningsforløb i privat regi. Dette gælder såvel ansvaret for tiden, dvs. at det samlede forløb holder sig inden for fristen, samt ansvaret for den faglige kvalitet. Danske Regioner anbefaler, at dette præciseres i bemærkningerne til lovforslaget.

Desuden gøres opmærksom på, at overflytning af patienter kræver en betydelig administrativ indsats med koordinering af henvisninger, undersøgelsesvar mv.. Uanset hvor meget der arbejdes på at skabe gode overgange, er det ikke til at komme uden om, at jo flere overgange en patient har, des større er risikoen for informationstab og fejl. Desuden vil det i en række tilfælde – blandt andet af tekniske årsager – være nødvendigt at gentage undersøgelser, som allerede er foretaget, hvilket ikke er hensigtsmæssigt for hverken den enkelte patient eller den samlede ressourceudnyttelse.

Personligt fremmøde som udgangspunkt for udredningsplan

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger (side 15), at en udredningsplan som et svært ufravigeligt udgangspunkt forudsætter et personligt møde mellem patient og sundhedsperson.

Danske Regioner finder, at det i en lang række tilfælde er muligt – og fagligt fuldt forsvarligt – at udarbejde en udredningsplan uden et personligt møde. Derfor vil det være spild af sundhedsvæsenets ressourcer og patientens tid at opstille et fast krav om personligt fremmøde på sygehuset.

En fyldestgørende henvisning fra praksissektoren vil i mange tilfælde være tilstrækkeligt til at fastlægge patientens videre udredningsforløb. Hvis henvisningen ikke er fyldestgørende, fx ikke indeholder resultater af nødvendige blodprøver, tidligere undersøgelser m.v., er der mulighed for at efterspørge dette fra praksis inden henvisningen endeligt behandles i hospitalsregi.

Et krav om personligt fremmøde er særligt uhensigtsmæssigt i de situationer, hvor hospitalet allerede ved modtagelse af henvisningen konstaterer, at det ikke på regionens egne sygehuse eller samarbejdssygehuse er muligt at tilbyde udredning inden for fristen, men tilbyder patienten omvisitering til privat regi, eller når patienten selv vælger at vente længere grundet ønske

om udredning på et bestemt sygehus med længere ventetid eller grundet personlige årsager såsom planlagt ferie.

Side 7

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår (side 13), at patientens ret til udvidet frit sygehusvalg skal tage udgangspunkt i indholdet af patientens udredningsplan, og det kan dermed læses som om, at en viderehenvielse til privat regi som svært ufravigeligt udgangspunkt indledningsvist vil kræve et personligt fremmøde i offentligt hospitalsregi med henblik på udarbejdelse af en udredningsplan. Det er ikke hensigtsmæssigt, at der skal afholdes en samtale, som er klinisk unødvendig, og med den konsekvens, at den samlede udredningstid for alle patienter forlænges. Når man tager antallet af patienter, der henvises til det private i betragtning, vil der være behov for at tilføre personaleressourcer og oprette ambulante spor alene til afvikling af disse samtaler.

I langt de fleste tilfælde vil det ud fra henvisningen være muligt at vurdere, om regionen kan tilbyde udredning inden for fristen, og hvis ikke, om patienten kan tilbydes udredning i privat regi. Som konkrete eksempler herpå kan nævnes:

- *Kirurgi:* Patienter med de fleste godartede kirurgiske sygdomme, dvs. langt hovedparten af patienterne henvist med brok, galdesten, analsygdomme m.v.
- *Gastroenterologi:* Patienter, der henvises med kendt diagnose med henblik på videre udredning.
- *Infektionsmedicin:* Patienter, der henvises med kendt diagnose med henblik på videre udredning, fx patienter, som henvises med kronisk leverbetændelse og skal have foretaget blodprøver og billeddiagnostisk inden første fremmøde.
- *Intern medicin generelt:* For en del medicinske lidelser er det muligt ud fra henvisningen at afgøre, at den indledende udredning skal bestå af en billeddiagnostisk undersøgelse. Det gælder patienter, der henvises til udredning for osteoporose, patienter med thyreoidealidelser, patienter med de fleste hjertelidelser, som ikke er omfattet af pakkeforløb, samt de fleste lungemedicinske patienter.
- *Ortopædkirurgi:* Alle patienter henvist til udredning for slidgigt kan røntgenundersøges inden første møde i ambulatoriet. Patienter hen-

vist med skulderlidelser og en del patienter henvist med knælidelser kan henvises direkte til MR-skanning/ultralyd ved visitationen. Patienter henvist med føleforstyrrelser i fingrene kan henvises direkte til neurofysiologisk undersøgelse.

- *Urologi:* Patienter, hvor en del af udredningen er foretaget enten i primærsektoren eller i en anden hospitalsafdeling, fx hvor der allerede er foretaget en CT-skanning, som viser at den videre udredning skal bestå af en renografi eller en cystoskopi. Ved patienter med vandladningsproblemer vil den indledende udredning bestå af udfyldelse af vandladningsskema over en længere periode inden patienten tilses første gang.

Der kan i forbindelse hermed henvises til afgørelse nr. 15POB30 fra det tidligere Patientombuddet (www.stps.dk), hvor Patientombuddet anså et indkaldelsesbrev til en patient, der var henvist på mistanke om Parkinsons sygdom, for at være en tilstrækkelig plan.

Danske Regioner anbefaler på baggrund af ovenstående gennemgang, at det tydeliggøres i bemærkninger til lovforslaget, at det må bero på en konkret faglig vurdering, om der er behov for et personligt fremmøde for at udarbejde en udredningsplan.

Monitorering og beregning af udredningsretten

Lovforslaget er meget teknisk kompliceret. Desto mere kompliceret lovgivningen er, jo sværere er det at sikre en ensartet fortolkning og registrering og dermed brugbar monitorering.

Danske Regioner vil gerne pege på følgende forventede udfordringer i forhold til monitorering:

- Når et udredningsforløb overflyttes til og fra privat regi midt i forløbet er det uklart, hvordan der kan ske den nødvendige kobling af kontakter i Landspatientregisteret, som sikrer en tidsmæssig retvisende gengivelse af forløbet i monitoreringen. Samtidig vil det stadig være regionen, der vil blive vurderet på om privat hospitalerne udreder hurtigt nok.
- Lovforslaget lægger op til, at regionen i hele udredningsperioden skal vurdere om udredningen kan afsluttes inden de 30 dage er gået og, i tilfælde af at man vurderer, at dette ikke kan lade sig gøre,

meddele patienten at denne nu har ret til at få hele eller dele af udredningen gennemført efter udvidet frit sygehusvalg i privat regi. Dette vil være et stort administrativt monitorerings- og opfølgingsarbejde.

- Når behandlingsretten ændres fra differentieret til 30 dage, bliver det ved nogle patienter endnu mere kompliceret at skelne mellem, om de er udrednings- eller behandlingspatienter. Dermed bliver der i høj grad behov for en regional fortolkning ift. de konkrete forløb, hvilket kan medføre forskellig registreringspraksis med tilhørende forskelligheder, der smitter af på monitoreringsresultaterne.

Danske Regioner vil ydermere gerne henvise til evalueringen af udredningsretten fra december 2015, som konkret beskriver de problemer, der har været i forhold til monitoreringen af udredningsretten, og disse problemstillinger håndteres ikke ved nærværende lovforslag.

I forhold til monitorering af patientrettigheden er det vigtigt, at der er fuld klarhed over, hvornår regionen har levet op til dens forpligtelse. Ellers vil en monitorering af hvorvidt regionerne har levet op til loven ikke være meningsfuld.

Det er samtidig vigtigt, at lovforslaget ikke munder ud i et stigende antal registreringer omkring overholdelsen af patientrettigheder, som ikke bidrager til patientbehandlingen.

Afklaring af hvornår patienten senest skal gøre brug af det udvidede frie valg

For såvel udredningsretten som behandlingsretten gælder det, at patienterne frasiger sig retten til udvidet frit sygehusvalg, såfremt de vælger at vente længere end de 30 dage. Patienten kan dog vælge, at vente til den 29. dag med at meddele, at de ønsker at gøre brug af udvidet frit sygehusvalg. Det presser regionens mulighed for at overholde udredningsretten.

Danske Regioner vil derfor anbefale, at regionerne i bemærkningerne til lovforslaget gives mulighed for at fastsætte en tidsgrænse for, hvornår patienten senest skal henvende sig for at blive omvisiteret.

Ret til befording

Der bør i lovforslagets bemærkninger redegøres for, hvilken ret til befordring eller befordringsgodtgørelse en patient har, hvis patienten benytter det udvidede frie sygehusvalg til hurtig udredning.

Danske Regioner anbefaler ud fra en ressourcemæssig betragtning, at patienten selv skal sørge for sin transport og selv betale for den, hvis patienten benytter det udvidede frie sygehusvalg til udredning. Det vil videreføre gældende regler indenfor udvidet frit valg, samt ligestille patienter der skal udredes, og patienter der skal behandles.

Faglige årsager

Danske Regioner ønsker, at det blandt andet i forhold til psykiatrien præciseres, at ventetid som følge af inddragelse af eksterne samarbejdspartnere (kommune, PPR, skole mv.) må betragtes som ”faglige årsager”. Specielt inden for børne- og ungdomspsykiatrien er der en stor inddragelse af eksterne samarbejdspartnere i udredningsforløbet. Ofte vil der i disse forløb også fra patienten og patientens pårørende være ønske om ikke at accelerere et forløb for hurtigt med mange udredningssamtaler indenfor kort tid. Dels er der hensyn til skole, arbejde og fravær herfra, og dels er der hensynet til patientens ressourcer i forhold til at deltage i de mange udredningssamtaler.

Hertil kommer, at der ikke er fagligt belæg for, at alle patienter har gavn af behandling inden for en måned. Mange tilstande er udviklet over måneder og år, og det har ikke konsekvenser for prognosen af sygdommen, om behandlingen iværksættes inden for en eller to måneder. Inden for nogle specialer, fx ortopædkirurgi, kan krav om hurtig behandling ligefrem øge risikoen for overbehandling af patienterne, idet en del symptomer forsvinder af sig selv i løbet af nogen tid.

Betydningen af begrebet ”Reel behandling”

I bemærkningerne til lovforslaget (side 16) er anført, at der skal tilbydes ”reel behandling” inden for en måned. Der fremstår ikke tydeligt, hvad der menes med ’reel behandling’. Der er i lovforslaget alene nævnt et eksempel fra psykiatrien, og der er derfor behov for at få afklaret, hvorledes ”reel behandling” skal forstås på det somatiske område.

Diagnostiske undersøgelser

Danske Regioner finder det hensigtsmæssigt, at relevante diagnostiske undersøgelser foretages via egen læge før henvisning til udredning i sygehusregi. Danske Regioner anbefaler, at det i bemærkningerne til lovforslaget præciseres, at udgangspunktet stadig er, at så meget diagnostik som muligt

skal foregå ved egen læge, inden der sendes en henvisning til udredning på sygehuset.

Side 11

Administrative konsekvenser for det offentlige

Det er Danske Regioners vurdering, at de administrative konsekvenser for regionerne er væsentlig større end bemærkningerne til forslaget giver indtryk af.

Det vurderes, at der særligt vil være et betydeligt administrativt ressourceforbrug forbundet med:

- At informere om og implementere ændringerne på alle relevante afdelinger i regionen
- At informere patienterne om deres (ændrede) rettigheder
- At håndtere flere tilbud om omvisiteringer og foretage flere omvisiteringer til privathospitaler
- At udveksle klinisk information mellem de forskelligt involverede sygehuse
- At sikre sammenhængende patientforløb ved flere overgange mellem hospitaler, herunder særligt hvis det fastholdes, at patienterne har ret til at flytte dele af deres forløb.

Tidspunkt for lovens ikrafttrædelse

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at med ikrafttrædelse den 1. oktober sikres regionerne en rimelig overgangsperiode fra lovforslagets vedtagelse.

Der skal gøres opmærksom på, at det tager lang tid at opbygge den nødvendige kapacitet og implementere de processer, der skal til for at håndtere lovforslaget. Hvis lovforslaget først vedtages umiddelbart før sommerferien, vil det være vanskeligt for regionerne at kunne leve op til den nye lovgivning pr. 1. oktober.

Manglen på speciallæger

Der må anlægges en helhedsbetragtning på sundhedsvæsenets personalemæssige ressourcer. Langt de fleste læger, som er ansat i det private, arbejder også i det offentlige. Så hvis der flyttes mere aktivitet ud til det private i de specialer, hvor der er speciallægemangel, vil det tilsvarende flytte kapacitet ud fra det offentlige, hvorved den samlede kapacitet ikke vil blive større. Så selvom der tilføres økonomiske ressourcer, vil der være en række specialer, hvor det ikke vil være muligt at øge den samlede kapacitet på kort og mellemlangt sigt. Samtidig kan det medføre en u hensigtsmæssig konkur-

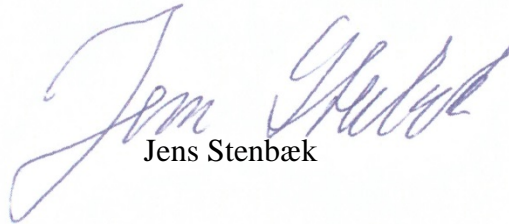
rence om rekruttering og løndannelse mellem regionerne og de private leverandører.

Side 12

Venlig hilsen

Bent Hansen

Jens Stenbæk

KL

› FORVALTNINGENS RÅDGIVNING OG BISTAND

JANUAR 2016

INSPIRATION TIL DEN LOKALE DEBAT

KODEKS FOR FORVALTNINGENS RÅDGIVNING

LETTA ROMA DOG ALENCO' ETTA
BRIE' ETTA A PORTAL' PIA
MILVANA L'AVARY SO' MIAZI
C'ORRIVA DE' L'OPRINA

Kodeks for forvaltningens rådgivning

© KL

1. udgave, 1. oplag 2016

Produktion: Kommuneforlaget A/S

Design: e-Types

Tryk: KL's Trykkeri

Foto: Colourbox

KL

Weidekampsgade 10

2300 København S

Tlf. 3370 3370

kl@kl.dk

www.kl.dk

Produktionsnr. 830149

ISBN 978-87-93365-29-2

INDHOLD

FORORD	2	Forvaltningens rolle i forhold til eksterne relationer	16
DET LOKALE ARBEJDE MED KODEKS	4	Forvaltningens rolle i implementeringen af de politiske mål og beslutninger.....	17
ØVRIGE TEMAER	12	Forvaltningens rolle i mediehåndteringen	18
Rammerne for det daglige politiske arbejde	12		
Forvaltningens rolle i politikudviklingen.....	14		
		BILAG / KODEKS MED SYV CENTRALE FORPLIGTELSE	19

FORORD

I efteråret 2015 lancerede ”Bo Smith-udvalget” sin rapport om Embedsmanden i det moderne folkestyre. Rapporten er resultatet af et udvalgsarbejde, der har set nærmere på embedsmandens rolle – især i staten men også i kommunerne. I forhold til kommunerne indeholder rapporten et forslag til kodeks for ledere og ansatte i forvaltningen. Kodekset indeholder syv normer for forvaltningens rådgivning og bistand til kommunalbestyrelse, udvalg og borgmester:

- 1 / Lovlighed**
- 2 / Sandhed**
- 3 / Faglighed**
- 4 / Partipolitisk neutralitet**
- 5 / Ansvar og ledelse**
- 6 / Udvikling og samarbejde**
- 7 / Åbenhed om fejl**

Det nye kodeks er et godt grundlag for at drøfte de normer, forvaltningen arbejder efter i rådgivningen og bistanden til kommunalbestyrelse, udvalg og borgmester.

Det er selvfølgelig en ledelsesopgave at sikre, at forvaltningen er opmærksom på normerne og arbejder efter dem, men normerne er ikke alene et forvaltningsanliggende. Dialog og forventningsafstemning mellem politikere og forvaltning om roller, samspil og rækkevidden af den politiske rådgivning og den praktiske bistand i hverdagen er afgørende. Det er også forudsætningen for et godt og tillidsfuldt samspil mellem forvaltning og politikere.

Normerne vil altid blive udfordret af hverdagens dilemmaer. Samtidig udfordrer og ændrer nye rammevilkår, stigende kompleksitet og ændringer i kommunernes opgaver politikernes roller og den politiske ledelsesopgave. Det stiller nye krav til forvaltningen og til samspillet mellem politikere og forvaltning.

For at understøtte den lokale debat, har KL udarbejdet dette inspirationskatalog. Bagerst i inspirationskataloget er udvalgets forslag til kodeks for "Forvaltningens rådgivning og bistand til kommunalbestyrelser, udvalg og borgmestre" optrykt. Til de lokale drøftelser er der formuleret en række spørgsmål til hver af de syv normer. Spørgsmålene er ikke udtømmende, og det vil være forskelligt fra kommune til kommune, hvilke temaer, der kan være relevant at tage op. Formen for drøftelsen kan naturligvis også være forskellig. Nogle

kommuner vil måske formulere et etisk grundlag på baggrund af kodeks, mens andre vil tilrettelægge et forløb, hvor udvalgte temaer drøftes over tid.

Ud over inspiration til arbejdet med det nye kodeks omhandler dette inspirationskatalog bud på andre temaer i relation til samspillet mellem politikere og forvaltning, som det også kan være relevant at drøfte.

Kataloget er først og fremmest udarbejdet med tanke på drøftelserne mellem politikere og forvaltning, og sådan at man kan udvælge de temaer og diskussioner fra kataloget, man vil prioritere at drøfte nærmere. Forvaltningen kan derudover fx tænke diskussionerne ind i ledelsesarbejdet og organisationskulturen.

God læselyst og god debat

Martin Damm

Kristian Wendelboe

DET LOKALE ARBEJDE MED KODEKS

De syv normer, formuleret af Bo Smith-udvalget, relaterer sig til samspillet mellem politikerne og forvaltningen. Det er vigtigt at fremhæve, at de syv normer således ikke er udtryk for en dækkende beskrivelse af hverken forvaltningens roller eller topledelsens opgaver. Kodekset præciserer de gældende normer, som er en del af det etiske grundlag for samspillet i kommunerne. Der er ikke tale om lovgivning, men man kan sige, at kodekset er udtryk for de tjenestelige krav til god embedsmandsadfærd.

Det kan virke indlysende, at man som ansat i forvaltningen skal tale sandt, følge lovene, og arbejde på et fagligt og partineutralt grundlag. Men den praktiske virkelighed er ikke sort-hvid, og der er mange situationer, der kan give anledning til nærmere overvejelser og vurderinger, inden man handler. Og der er ind imellem sager, hvor der er opstået konflikter og fejl, netop fordi normerne ikke har været i spil på den rette måde.

Det er derfor vigtigt med jævne mellemrum at drøfte normerne, ligesom det er et opmærksomhedspunkt, hvordan nye politikere, ledere og medarbejdere introduceres til normerne. Det svære er at identificere og følge op, når der måtte være udfordringer, eller der er sket fejl. Men drøftelserne og forventningsafstemningen er en vigtig forudsætning for et tillidsfuldt samspil.

Til hver af de syv normer er der nedenfor formuleret en række spørgsmål til inspiration til den lokale debat.

1 / LOVLIGHED

Al rådgivning og bistand til politikerne skal ske inden for rammerne af gældende lovgivning.

Det er en opgave for forvaltningen at bistå politikerne med at finde den rigtige juridiske vej mod de politiske mål. Det betyder, at det ikke kun er forvaltningens opgave at sige fra, hvis politikerne foreslår tiltag, der er i strid med lovgivningen. Det er forvaltningens opgave at undersøge og tydeligt vise de veje, kommunen kan tage for at nå

målene – altså angive handlerummet. Det handler også om at være tydelig omkring lovgivningens adgang til at søge dispensation. Forvaltningens opgave er at markere det politiske handlerum og være tydelig omkring lovgivningens rammer og gråzoner, og i tvivlstilfælde at redegøre for overvejelser bag forvaltningens fortolkning af lovgivningen. Klarhed om handlerummet kan være med til at sikre, at politikernes tid bruges, hvor der reelt kan gøres en forskel.

› TEMAER TIL DISKUSSION: LOVLIGHED OG DET POLITISKE HANDLERUM

- › I hvor høj grad tydeliggør forvaltningen det politiske handlerum for politikerne?
- › I hvor høj grad anviser forvaltningen forskellige handlemuligheder, herunder spændvidden i rammelovgivning, dispensationsmuligheder, og hvad andre kommuner gør?
- › I hvor høj grad er det tydeligt om begrænsninger i det politiske handlerum skyldes lovgivning, lokale prioriteringer, de fysiske og praktiske muligheder m.v.?
- › Er der en fælles forståelse mellem politikere og forvaltning om, hvordan og i hvilken form forvaltningen "siger fra", hvis forvaltningen mener, at et politisk ønske strider mod lovgivningen?

2 / SANDHED

Forvaltningen skal i betjeningen af politikerne give korrekte sagsoplysninger. Det gælder i forhold til den samlede kommunalbestyrelse. Det betyder, at forvaltningen ikke må undlade at oplyse om faktuelle forhold i sagerne, videregive ukorrekte

oplysninger eller undlade at inddrage relevante vinkler i sagerne. Et væsentligt dilemma i forhold til sandhedspligten er, hvornår man har givet tilstrækkeligt med information til det politiske arbejde.

› TEMAER TIL DISKUSSION: HVAD ER SANDHEDEN?

- › Hvordan sikrer forvaltningen, at politikerne har de rette informationer, i den rette mængde og på det rigtige tidspunkt?
- › Hvor går grænsen, hvis politikerne beder forvaltningen om at fremstille fakta på en måde, der lægger op til en bestemt tolkning af situationen og udviklingen på et område?
- › Hvordan skal forvaltningen agere, hvis en politiker giver urigtige informationer i medierne eller i offentligheden?
- › Hvordan håndteres en situation, hvor forvaltningen har en anden oplevelse af et hændelsesforløb end politikerne?

3 / FAGLIGHED

Der ligger en vigtig opgave for forvaltningen i at være oversætter mellem politiske mål og beslutninger og fagligheden. De politiske mål skal oversættes til faglig handling, og de relevante faglige dilemmaer skal bringes til politisk behandling. Men faglighed dikterer sjældent politikken, og faglige argumenter kan ikke anvendes til at fremstille en politisk besluttet løsning som den

eneste fagligt velbegrundede løsning, hvis der reelt er flere løsningsmuligheder.

At skabe helhed og sammenhæng på tværs af fagområder er en opgave, der fylder stadig mere politisk såvel som i forvaltningen. Det skal tænkes ind i processer og sager såvel som løsningsmuligheder.

› **TEMAER TIL DISKUSSION: NÅR POLITIK OG FAGLIGHED MØDES**

- › Er der i oplæggene til politisk behandling i tilstrækkelig grad taget højde for forskellige hensyn – borgere, økonomi, faglighed m.v.?
- › Har forvaltningen tilstrækkeligt fokus på, hvornår faglige temaer udvikler sig til politiske sager?
- › Har politikerne i tilstrækkelig grad mulighed for at udfordre de faglige vurderinger?
- › Får politikerne forskellige faglige bud på løsninger?
- › Er der i oplæggene til politisk behandling tilstrækkelig fokus på helhed og sammenhængende opgaveløsning på tværs af fagområder?
- › Er der åbenhed om metoder, prioriteringer, kriterier og lignende i forvaltningens faglige vurderinger?
- › Er de faglige bevæggrunde bag indstillinger tydelige?
- › Er der tilstrækkeligt fokus på, at faglige argumenter ikke begrænser det politiske handlerum?

4 / PARTIPOLITISK NEUTRALITET

Kommunalpolitikere er valgt til at føre deres partis kommunalpolitik. Forvaltningen må ikke udvikle partipolitik, men har en opgave i at bistå med at udvikle de politikker, som kommunalbestyrelsen drøfter og i sidste ende beslutter som kommunens politikker.

Forvaltningen skal være upartisk. Ikke kun når det omhandler politiske partier eller borgerlister, men også når det omhandler tilknytning til bestemte boligområder, institutioner, foreninger, skoler og lignende. Kravet om upartiskhed gælder også, når forvaltningens egne interesser og præferencer som forvaltning er på spil.

› TEMAER TIL DISKUSSION: FORVALTNINGENS POLITISKE RÅDGIVNING

- › Er der taget stilling til, i hvilket omfang politikerne ønsker politisk-taktisk rådgivning?
- › Er der tilstrækkelig opmærksomhed på, hvordan forvaltningen tilpasser sin rådgivning til forskellige typer politikere?
- › Hvordan udvikler politikere og forvaltning i fællesskab en kultur, hvor man kan udfordre hinanden?
- › Hvordan siger politikerne fra, hvis de mener forvaltningen i en sag handler som en politisk aktør eller primært orienterer sig mod forvaltningens egne interesser?
- › Er der en fælles forståelse for, hvordan forvaltningen agerer op til et valg?

5 / ANSVAR OG LEDELSE

Forvaltningen har ansvaret for, at kommunalbestyrelsens beslutninger bliver ført ud i livet, og sikrer rød tråd mellem den politiske ledelses beslutninger og kommunens daglige drift – hele vejen fra politikerne og de ansatte på rådhuset til medarbejderne på skoler, ældrecentre, institutioner, med videre.

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for kommunens opgaveløsning og drift. For

at kunne løfte ansvaret og varetage det politiske lederskab er det vigtigt, at kommunalpolitikere kan få konkret viden om opgaveløsningen i institutioner og på fagområder. Kun ved at få indblik i prioriteringerne på kommunens institutioner og områder og få viden om de faglige og styringsmæssige dilemmaer, kan politikerne afveje forskellige hensyn og træffe politiske beslutninger.

› **TEMAER TIL DISKUSSION: ARBEJDSDELING MELLEM POLITIKERE OG FORVALTNING:**

- › Hvordan arbejder forvaltningen med at opretholde og udvikle normerne for samspillet med politikerne?
- › Har politikerne indsigt i, hvilke værdier forvaltningen arbejder efter?
- › Hvordan sikrer forvaltningen, at de politiske mål og beslutninger bliver styrende for de ansattes opgaveløsning – selvom der måtte være faglige ønsker om noget andet?
- › Er der en fælles forståelse af arbejdsfordelingen mellem politikere og forvaltning, når det gælder kommunens rolle som arbejdsgiver?
- › Hvordan sikres det, at politikerne får indsigt i kommunens "maskinrum" – altså får konkret viden om den daglige drift (prioriteringer med videre)?

6 / UDVIKLING OG SAMARBEJDE

Kodeksets norm om "udvikling og samarbejde" er en ny tilføjelse til de klassiske embedsmandsdyder.

Når kommunerne forandrer sig, udvikler det politiske lederskab sig også. Det stiller nye krav til forvaltningen om, hvordan forvaltningen bedst understøtter politikerne. Dertil kommer, at politikere er forskellige, og udfylder politikerrollen forskelligt, lige-

som nye generationer går anderledes til det politiske arbejde. Politikere stiller også krav om uddannelse og kompetenceudvikling. En del af betjeningen af politikerne handler derfor også om at bistå politikerne med at afsøge muligheder. Det er vigtigt for et godt samspil mellem politikere og forvaltning, at de gensidige forventninger drøftes løbende, og at der er en kultur, hvor forandringer, udfordringer og fejl kan drøftes.

› **TEMAER TIL DISKUSSION: UDVIKLING AF DET POLITISKE ARBEJDE**

- › Får politikerne den rette bistand og i rette omfang fra forvaltningen – dagsordner, sager, praktisk bistand, bistand til kommunalpolitikernes daglige arbejde med videre?
- › Bidrager forvaltningen til den rette balance mellem fokus på "her og nu"-problemstillinger og kommunens mere langsigtede udfordringer og udvikling?
- › Har forvaltningen i sin rådgivning og bistand til politikerne tilstrækkelig fokus på forandringerne i omverdenen, herunder i kommunestyret og kommunens samspil med andre sektorer?
- › Hvordan sikres det, at såvel forvaltning som politikere får inspiration og viden udefra?
- › Er der fokus på at tilpasse organisationen og dens kompetencer til de forventninger, den politiske ledelse har til forvaltningen?
- › Hvordan skabes der rum til, at politikerne kan udvikle sig i rollen som politiker?
- › Hvordan drøftes det, hvis politikere eller forvaltning oplever uhensigtsmæssigheder i samarbejdet?

7 / ÅBENHED OM FEJL

Normen om "åbenhed om fejl" er, ligesom normen om "udvikling og samarbejde", en ny tilføjelse til de klassiske embedsmandsdyder. Det kan ikke undgås, at der opstår fejl i store og komplekse organisationer som kommunerne, hvor langt de fleste opgaver løses af mennesker for mennesker.

Det afgørende er, at fejl opdages, håndteres, og at man lærer af dem. Flere forhold kan skabe pres for en nul-fejlkultur, som kun undtagelsesvis er hensigtsmæssigt. Det gælder blandt andet medieudviklingen, der har medført et øget fokus på fejl og ansvar.

› **TEMAER TIL DISKUSSION: KOMMUNENS FEJLKULTUR**

- › Er det klart for ledere og medarbejdere i forvaltningen, hvad man gør, hvis man opdager en fejl?
- › Er der en klar arbejdsdeling mellem politikere og forvaltning, når fejl skal forklares til omverdenen?
- › Hvilke forventninger har politikerne til forvaltningens rådgivning, når det gælder håndteringen af fejl?
- › Er der en fælles forståelse af, hvornår politikerne skal involveres i forhold til uhensigtsmæssigheder i kommunens service og myndighedsudøvelse?
- › Er der en fælles forståelse af risikovilligheden i organisationskulturen?
- › Hvordan håndteres fejl, som er en konsekvens af beslutninger truffet af den tidligere kommunalbestyrelse?

ØVRIGE TEMAER

I det følgende er der fokus på forvaltningens rolle bredt set i forhold til rammerne for det daglige politiske arbejde, selve politikudviklingen, forvaltningens rolle i de eksterne relationer, i implementeringen af de politiske beslutninger og i mediehåndteringen. Det er tænkt som supplerende inspiration ud over kodeks.

De fem temaer er områder, hvor rolle- og arbejdsdelingen som udgangspunkt er klar. Politikerne beslutter målene for kommunens udvikling og opgaveløsning, træffer beslutninger i sager, og sikrer at de gennemføres efter hensigten. Forvaltningen

rådgiver og bistår i politikformuleringen, og har ansvaret for at sikre de bedst mulige beslutningsgrundlag. I praksis er der imidlertid ikke en knivskarp arbejdsdeling. Arbejdsdelingen defineres blandt andet ud fra, hvordan borgmester og kommunalbestyrelse lokalt ønsker at være politikere og varetage det politiske lederskab, ligesom den konkrete arbejdsdeling kan variere fra sag til sag. Netop det forhold, at der ikke er en knivskarp arbejdsdeling mellem politikere og forvaltning, betyder, at det også er et tema, det kan være vigtigt at drøfte i løbet af en valgperiode.

RAMMERNE FOR DET DAGLIGE POLITISKE ARBEJDE

Behandlingen af sager i udvalg og i kommunalbestyrelse udgør en stor del af det politiske arbejde.

Forvaltningen understøtter det politiske arbejde ved at udarbejde beslutningsgrundlag til politikerne, rådgive og tilrettelægge de politiske processer og ved at give praktisk bistand til politikerne.

Som forvaltning er det vigtigt løbende at udvikle den måde, det politiske arbejde understøttes på.

Det er samtidig vigtigt, at kommunalbestyrelsen, udvalgene og borgmesteren har mulighed for at drøfte, hvordan rammerne om det politiske arbejde indrettes bedst muligt.

› **INSPIRATIONSTEMAER: GRUNDLAG, RAMMER OG UNDERSTØTTELSE AF DET POLITISKE ARBEJDE**

- › Hvad skal den stigende kompleksitet betyde for sagernes opbygning og indhold samt de politiske beslutningsprocesser og arbejdsformer?
- › Er det de rigtige sager, der kommer på dagsordenen på udvalgsmøderne og i kommunalbestyrelsen?
- › Er der overensstemmelse mellem tidsforbruget på de enkelte sager og sagernes betydning?
- › Bør flere sager behandles i flere udvalg?
- › Bliver beslutninger forelagt kommunalbestyrelsen på rette tidspunkt?
- › Drøftes de store sager, udfordringer, dagsordener i de rette mødefora og på den rette måde?
- › Er sagerne formuleret og struktureret, så det er klart, hvad der skal besluttes, hvad baggrunden er, og hvilke konsekvenser de enkelte beslutninger har?
- › Hvordan kan forvaltningen understøtte tværkommunale dagsordener i kommunalbestyrelsens arbejde?
- › Hvordan kan forvaltningen understøtte det tværfaglige helhedshensyn i det kommunalpolitiske arbejde?
- › Hvordan er niveauet for forvaltningens bistand til kommunalbestyrelsens medlemmer (bistand til taler, kalenderstyring, håndtering af materialer og så videre)?
- › Er der en fælles forståelse af, til hvem og i hvilken udstrækning forvaltningen yder rådgivning? Alle politiske grupper? Kun borgmester/udvalgsformænd?
- › Har vi klare spilleregler for politikernes kontakt til og dialog med forvaltningen?

FORVALTNINGENS ROLLE I POLITIKUDVIKLINGEN

Fastsættelsen af kommunens overordnede udviklingsmål, formulering af politikker på de enkelte velfærdsområder og de politiske valg i konkrete situationer er alt sammen en del af politikudviklingen. Forvaltningen må ikke udvikle partipolitik, men har en opgave i at bistå med at udvikle de politikker, som kommunalbestyrelsen drøfter, og i sidste ende beslutter som kommunens politikker.

En opgave for forvaltningen i politikudviklingen kan være at følge samfundsudviklingen og forberede og bistå politikerne, når der er behov for politisk stillingtagen. Det kan eksempelvis være at holde øje med befolkningsudviklingen, ny lovgiv-

ning, nye tendenser i borgernes samt virksomhedernes efterspørgsel og behov. En anden opgave er at bidrage med faglighed og viden til de politiske drøftelser, når der skal formuleres politikker. I den forbindelse er det en vigtig opgave for forvaltningen at tydeliggøre det politiske handlerum og at bidrage til at afsøge, hvordan handlerummet kan øges gennem lokale styrings- og omstillingsinitiativer. Nogle gange er det også forvaltningen, som udarbejder udkast til de politiske mål. Endeligt kan forvaltningen som en del af politikudviklingen bidrage med rådgivning om den politiske proces, herunder involvering af pressen, borgerne med videre.

› **INSPIRATIONSTEMAER: POLITIKUDVIKLINGEN I VORES KOMMUNE**

- › Hvordan får kommunalbestyrelsen løbende viden om tendenser i kommunens og lokalsamfundenes udvikling?
- › Hvordan afklares det, hvilke udfordringer og problemstillinger kommunen skal prioritere at arbejde med?
- › Hvilken viden, og hvilke data og input har kommunalpolitikere brug for, når langsigtede mål skal formuleres?
- › Hvordan får kommunalbestyrelsen viden om dilemmaer og faglige udfordringer på velfærdsområderne med ind i politikformuleringen?
- › Formuleres målene for de langsigtede udfordringer i tide?
- › Bruges enkeltstager til at løfte principielle drøftelser?
- › Inddrages borgerne i politikudviklingen på den rigtige måde?
- › Skal der arbejdes med politikudvikling på nye måder?
- › I hvor høj grad anviser forvaltningen flere mulige veje for politikerne?
- › Udfordrer forvaltningen i tilstrækkelig grad politikernes mål og politikker, inden de besluttet, og foregår det på den rigtige måde?
- › Udfordrer politikerne i tilstrækkelig grad forvaltningen og dens input og rolle i politikudviklingen?
- › I hvor høj grad bidrager forvaltningen til at øge det politiske handlerum fx ved at foreslå effektiviseringer, omstillinger, nye løsningsmuligheder med videre?

FORVALTNINGENS ROLLE I FORHOLD TIL EKSTERNE RELATIONER

Stadig flere opgaver løses i samarbejder på tværs af kommunegrænser. Der har længe været tradition for fælleskommunal drift på eksempelvis forsyningsområderne, men de senere år koordineres og løftes stadig flere opgaver på tværs af kommuner – typisk i regi af KKR, i business regions, i de nye beredskabsstrukturer med videre. Det stiller nye krav til både politikere og forvaltning og til beslutningsprocesserne og den demokratiske legitimitet. For forvaltningen stiller den større eksterne rolle nye krav til samspelet med politikerne. På

nogle områder er kommunen én blandt flere aktører, uden nødvendigvis selv at sidde for bordenden. Og kommunen skal kunne forhandle på lige fod med virksomheder, foreninger m.v., som har andre beslutningsgange end kommunen. På andre områder er kommunen ejer eller del af en ejerkreds i forsyningsvirksomheder, beredskabsenheder m.v. Forvaltningen har her en tilsynsforpligtelse, og skal samtidig bistå kommunalbestyrelsen med at varetage kommunens interesser.

› INSPIRATIONSTEMAER: FORVALTNINGEN OG DE EKSTERNE RELATIONER

- › Er der en fælles forståelse af roller, ansvar, videndeling og beslutningsprocesser mellem kommunens repræsentanter i de eksterne samarbejder og kommunalbestyrelsen?
- › Hvornår kan forvaltningen repræsentere kommunen – alene eller sammen med politikere?
- › Hvordan tilrettelægges beslutningsprocesser, når beslutningen involverer eksterne aktører/kommuner – hvilke erfaringer er der, er der situationer, hvor der evt. er brug for at styrke processen m.v.?
- › Hvordan håndteres det, hvis en forhandling, hvor kommunen er involveret, kræver fortrolighed i en snæver kreds i kommunen?
- › Hvordan er arbejdsdelingen mellem politikere og forvaltning, når der skal opsøges og etableres nye samarbejder?

FORVALTNINGENS ROLLE I IMPLEMENTERINGEN AF DE POLITISKE MÅL OG BESLUTNINGER

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at sikre, at de politiske beslutninger implementeres efter hensigten.

Det politiske arbejde er derfor ikke nødvendigvis slut, når kommunalbestyrelsen har truffet beslutning eller formuleret målene. Ofte er der også behov for politisk opmærksomhed – særligt når der er tale om store omstillinger. Der kan som led i implementeringen være behov for at drøfte opgaveløsningen politisk og evt. for-

mulere yderligere mål eller justere målene. Forvaltningen har ansvaret for, at de politiske beslutninger føres ud i livet. Politikerne skal altid kunne have tillid til, at forvaltningen udfører opgaverne, så de på én gang er fagligt og sagligt i orden, og følger gældende regler samt hensigten med de politiske beslutninger. Derfor er det vigtigt, at politikerne får viden om, hvordan deres beslutninger virker i praksis – om de politiske intentioner er indfriet, eller om der er utilsigtede konsekvenser, som kræver ny politisk stillingtagen.

› INSPIRATIONSTEMAER: IMPLEMENTERING AF POLITISKE BESLUTNINGER

- › Kommunikerer politikker og mål for borgere, virksomheder med videre på den rigtige måde, og hvordan er arbejdsdelingen mellem politikere og forvaltning i denne kommunikationsopgave?
- › Har politikere og forvaltning samme billede af ambitionerne med de politiske beslutninger?
- › Hvilken rolle har politikerne i implementeringen af mål og politiske beslutninger?
- › Er der tilstrækkelig politisk opmærksomhed på implementeringen af større politiske initiativer?
- › Er der løbende dialog mellem politikere og forvaltning om mål og fremdrift i implementeringen?
- › Hvordan skal forvaltningen agere, hvis der opstår politisk uenighed om implementeringen?
- › Hvordan får politikerne viden om, hvordan mål og politiske beslutninger virker?

FORVALTNINGENS ROLLE I MEDIEHÅNDBLINGEN

Mediebilledet har ændret sig markant. Der er nyheder døgnet rundt, og de sociale medier fylder stadig mere. Hastigheden i nyhedsstrømmen er blevet væsentlig højere, og det har skabt et pres for hurtige reaktioner fra politikere og forvaltning. Enkelt-sager kan accelerere mediemæssigt og udvikle sig, hvis ikke de bliver håndteret hurtigt. Det kan udfordre hensynet til at få fagligheden helt på plads, inden man reagerer på en sag, og forholdsvis små sager kan trække betydelige ressourcer i forvaltningen og ende med at forskyde fokus i det politiske arbejde. Beslutningsgangene i

kommunerne udfordres, og det stiller nye krav til koordination og samspil mellem politikere og forvaltning.

De sociale medier har skabt en ny direkte kommunikation mellem borgere, politikere og forvaltning uden om de traditionelle medier. Den politiske debat har fået en ny platform. Det skaber et potentiale i forhold til inddragelse, diskussion og kommunikation med borgerne – men øger samtidig borgernes forventninger til personlige og hurtige svar, og gør det let at organisere sig omkring enkelt-sager.

› INSPIRATIONSTEMAER: FORVALTNINGEN OG MEDIERNE

- › Er der klarhed om forvaltningens rolle i medierne – hvad kan forvaltningen udtale sig om i relation til det politiske arbejde i kommunen?
- › I hvilket omfang kan forvaltningen kommunikere om det kommunalpolitiske arbejde på kommunens egne kommunikationskanaler (hjemmeside, Facebook profil, LinkedIn med videre)?
- › Er der fælles forståelse for, hvordan kritik af kommunens medarbejdere i medierne håndteres?
- › Er der klarhed over rollefordelingen mellem forvaltning og politikere, når en enkelt-sag rammer medierne, og der skal handles under pres?
- › Er der klarhed over forvaltningens rolle i forhold til at bistå politikerne på de sociale medier?
- › Hvordan skal forvaltningen agere, hvis politikere fremlægger faktisk forkerte informationer i medierne, herunder på de sociale medier?

BILAG / KODEKS MED SYV CENTRALE FORPLIGTELSE*

Embedsmænd og ledere i kommunerne skal professionelt og loyalt rådgive og bistå kommunalbestyrelse og udvalg inden for lovgivningens rammer.

De skal derfor overholde en række forpligtelser og normer, hvoraf nogle følger af grundlæggende retlige normer, andre af de uformelle spilleregler, der har udviklet sig for samspillet mellem politisk ledelse og embedsværk.

Syv af disse forpligtelser er her formuleret i et kodeks under overskrifterne:

- 1 / Lovlighed**
- 2 / Sandhed**
- 3 / Faglighed**
- 4 / Partipolitisk neutralitet**
- 5 / Ansvar og ledelse**
- 6 / Udvikling og samarbejde**
- 7 / Åbenhed om fejl**

Overholdelsen af disse forpligtelser er afgørende for kvaliteten af det arbejde, der udføres i kommunerne. Og dermed også afgørende for, at medarbejdernes arbejde opfattes som troværdigt af politikerne, pressen og borgerne.

Alle embedsmænd skal derfor i deres daglige arbejde respektere de syv centrale forpligtelser.

* Kilde: Embedsmanden i det moderne folkestyre – Bo Smith-udvalgets rapport om samspillet mellem politikere og embedsmænd, Djøf Forlag, 2015
Gengivet med venlig tilladelse fra Djøf Forlag.

1 / LOVLIGHED

Alle medarbejdere skal altid handle inden for gældende ret.

Det er grundlæggende i en retsstat, at alle – herunder naturligvis også kommunalbestyrelser, embedsmænd og andre ansatte i kommunen – holder sig inden for loven. Al rådgivning og bistand til den politiske ledelse samt udførelsen af beslutningerne skal derfor ske inden for rammerne af gældende ret. Beslutninger skal have hjemmel,

og afgørelser mv. skal baseres på saglige hensyn.

Der kan forekomme tvivlstilfælde, hvor juraen ikke er klar og entydig. I sådanne tilfælde er det afgørende, at forvaltningen over for kommunalbestyrelse eller udvalg redegør for overvejelserne bag den fortolkning af bestemmelsen, som forvaltningen lægger til grund.

› **PLIGTEN BETYDER FX:**

- › Embedsmænd skal sikre sig, at dagsordentekster og indstillinger til kommunalbestyrelse og udvalg er i overensstemmelse med lovgivningen.
- › Hvis der i et udvalg er politisk ønske om at træffe en beslutning, der vurderes som ulovlig, skal embedsmændene orientere borgmesteren.
- › Hvis borgmesteren ikke ønsker at gribe ind over for en beslutning, der vurderes som ulovlig, eller selv ønsker at stille forslag om en sådan, skal embedsmændene sørge for, at Økonomiudvalget i skriftlig form orienteres om den juridiske vurdering.
- › Hvis kommunalbestyrelsen, et udvalg eller en overordnet giver en ordre til en handling, skal embedsmænd sige fra, hvis det er klart, at handlingen er ulovlig.
- › Embedsmænd og ledere skal sikre sig, at de dispositioner, der træffes i kommunen (såvel på rådhuset som på de kommunale institutioner), er i overensstemmelse med den relevante lovgivning på området, herunder har den fornødne hjemmel og overholder de forvaltningsretlige regler.

2 / SANDHED

Embedsmænd og andre ansatte skal leve op til sandhedspigten. De må ikke videregive oplysninger, som er urigtige, eller som i den givne sammenhæng må anses for vildledende. Og de må ikke medvirke til, at borgmesteren, kommunalbestyrelsen eller et udvalg giver urigtige eller vildledende oplysninger.

Sandhedspigten gælder i forhold til kommunalbestyrelsen, de politiske udvalg og borgmesteren, i forhold til enkelte politikere, alle medarbejdere og alle uden for kommunen.

Sandhedspigten betyder ikke, at der kan røbes oplysninger i strid med tavsheds-

pligten. Det bemærkes i den forbindelse, at kommunalbestyrelsesmedlemmer som led i varetagelsen af deres hverv har adgang til sagsindsigt i materiale, der foreligger i endelig form i kommunens administration, herunder fortroligt materiale. Begæring om sagsindsigt skal rettes til borgmesteren. Embedsmænd skal naturligvis bistå de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der måtte ønske at se materiale vedrørende en sag.

Sandhedspigten gælder også for ledere og andre medarbejdere, hvis de i forbindelse med forberedelse af beslutninger bliver bedt om at bidrage med oplysninger.

› **PLIGTEN BETYDER FX:**

- › Embedsmænd må ikke give urigtige eller vildledende oplysninger til kommunalbestyrelsen, medarbejderne eller andre.
- › Embedsmænd må ikke medvirke til, at den politiske ledelse giver urigtige eller vildledende oplysninger.
- › Embedsmænd må ikke rådgive kommunalbestyrelse, udvalg eller borgmester på en måde, som indebærer, at der fx ved afgivelse af urigtige oplysninger eller fortielse af oplysninger handles i strid med sandhedspigten. Og de skal advare, hvis den politiske ledelse er på vej til at handle i strid med sandhedspigten.
- › Hvis kommunalbestyrelsen, et udvalg eller en overordnet giver ordre til at videregive oplysninger, skal embedsmænd sige fra, hvis det er klart, at ordren strider mod sandhedspigten.

3 / FAGLIGHED

Embedsmænd, ledere og andre ansatte skal handle inden for rammerne af almindelig faglighed. Det gælder i forbindelse med udarbejdelse af dagsordentekster og andet beslutningsgrundlag samt i øvrigt ved udarbejdelse af materiale, der fremstår som udtryk for faglige vurderinger. Det gælder i samme omfang, når beslutningerne skal gennemføres.

Det er aldrig sådan, at embedsværkets faglige indsigt dikterer en bestemt politik, og selv i de tilfælde, hvor der er en endog meget entydig faglig indsigt i en politisk relevant problemstilling, forbliver det en politisk afgørelse, om man vil handle, hvornår og hvordan man vil gøre det samt at forklare det over for offentligheden. I en kommune er det kommunalbestyrelsen,

der fastlægger den politik, den ønsker at føre, og som præsenterer denne politik over for offentligheden.

Embedsmænd og ledere bør ikke i ly af deres faglighed uden om kommunalbestyrelsen arbejde for at fremme synspunkter og løsninger, som kan opfattes som udtryk for varetagelse af interesser knyttet til den gren af forvaltningen, hvor de arbejder, eller den faggruppe, som de tilhører. Derimod kan der i rådgivningen indgå en vurdering af, hvordan en påtænkt beslutning vil påvirke den kommunale organisation.

Opgaver med at formidle kommunalbestyrelsens politiske initiativer mv. i en let forståelig form til offentligheden indgår også i embedsmændenes arbejde.

› **PLIGTEN BETYDER FX:**

- › Embedsmænd og ledere skal informere og rådgive kommunalbestyrelse, udvalg eller borgmester om det relevante faglige grundlag i forbindelse med beslutninger om fx et nyt politisk initiativ eller en forvaltningsafgørelse.
- › Embedsmænd og ledere skal i deres bistand og rådgivning om det faglige grundlag alene lade sig lede af, hvad de fagligt anser for det rigtige, og ikke fx af, hvad der set fra den politiske ledelses perspektiv måske kunne være det mest bekvemme eller af, hvad der måtte være i deres faggruppes interesse. Bistand og rådgivning om det faglige grundlag kan samtidig ledsages af politisk-taktisk rådgivning, ligesom udvælgelsen af alternative løsninger og den endelige indstilling naturligt tager udgangspunkt i flertallets grundopfattelse.
- › Forvaltningen kan bistå borgmester og udvalgsformænd med at præsentere deres politiske opfattelser, fx ved at udarbejde taleudkast eller svar på spørgsmål, men det må ske på en måde, så den politiske præsentation ikke kommer til at fremstå med et vildledende fagligt skær.
- › Embedsmændene og lederne skal sikre, at såvel konkrete forvaltningsafgørelser som beslutninger i forbindelse med ydelse af service til borgerne træffes på det bedst mulige faglige grundlag og uden at være påvirket af uvedkommende hensyn.

4 / PARTIPOLITISK NEUTRALITET

Embedsmænd skal i deres arbejde være partipolitisk neutrale.

Embedsmænd skal være partipolitisk neutrale, så de ikke opfattes som en del af det politiske spil, og så de kan bruges som troværdige embedsmænd, hvis et andet flertal kommer til magten.

I en kommune medvirker alle politiske grupper i de konkrete afgørelser, der træffes i udvalgene. Skal de kunne løfte dette ansvar, må de kunne have tillid til de oplysninger og analyser, embedsmændene præsenterer. Tilsvarende må en evt. ny borgmester kunne tro på, at han eller hun vil få samme betjening som forgænger. Derfor må embedsmændene være partipolitisk neutrale.

› **PLIGTEN BETYDER FX:**

- › Embedsmænd må ikke lade deres egne politiske holdninger få indflydelse på den rådgivning og bistand, de yder kommunalbestyrelsen, udvalgene eller borgmesteren, men skal professionelt og loyalt sikre den bedst mulige gennemførelse af den politik, disse ønsker ført.
- › Embedsmænd må ikke bistå borgmesteren eller andre kommunalbestyrelsesmedlemmer i deres rent partipolitiske aktiviteter eller medvirke i forbindelse med valgkampe.
- › Embedsmænd kan ikke bidrage med rådgivning om, hvilke partier der skal indgå i en konstituering, dog bortset fra eksempelvis lister over poster til besættelse eller tekniske beregninger vedr. forholdstalsvalgmåden.

5 / ANSVAR OG LEDELSE

Alle ansatte skal aktivt medvirke til at realisere de opgaver, strategier og mål, som kommunalbestyrelsen, borgmesteren og den administrative ledelse har fastlagt. Og de skal inden for lovgivningens rammer efterleve de instruktioner, som de modtager fra overordnede i overensstemmelse med ansvarsfordelingen i deres organisation.

Alle medarbejdere skal medvirke til, at kommunalbestyrelsens beslutninger bliver ført ud i livet. Det er en del af deres generelle loyalitetspligt. De skal også medvirke til, at kommunalbestyrelsens almindelige politik bliver omsat i administrativ og ledelsesmæssig praksis.

Det forudsætter et samarbejde mellem embedsmændene, der normalt arbejder på rådhuset, og de udførende enheder som

skoler, ældrecentre, daginstitutioner eller genbrugsstation.

Det daglige arbejde vil normalt blive udført i et uformelt samarbejde mellem de ansatte, hvor man drøfter, hvorledes opgaverne skal løses. I tilfælde af, at der er forskellige synspunkter, træffer den overordnede en beslutning, som de ansatte skal følge. De ansatte har som klar hovedregel pligt til at efterleve en evt. ordre fra deres overordnede. Det følger af de almindelige principper om ledelsesret og instruktionsbeføjelser.

Det ansvar, som overordnede har i organisationen, kommer også til udtryk, hvis der opstår tvivlsspørgsmål om fx faglige spørgsmål. Sådanne tvivlstilfælde afgøres af den overordnede, som samtidig hermed påtager sig ansvaret for, at beslutningerne er rigtige.

› **PLIGTEN BETYDER FX:**

- › Embedsmænd og andre ansatte skal udvise ansvarlighed og samarbejdsvilje i forbindelse med de opgaver, de skal udføre.
- › Alle medarbejdere skal medvirke til, at kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger bliver implementeret, og skal følge, om de får den ønskede virkning.
- › Embedsmænd skal gøre deres overordnede opmærksom på en tvivl om lovligheden af en handling eller tvivl om faglige spørgsmål eller overholdelse af sandhedspligten, så den overordnede kan tage stilling hertil. Ved uenighed skal en embedsmand som hovedregel efterleve den overordnedes afgørelse.
- › Embedsmænd skal sige fra over for ulovlige handlinger og brud på sandhedspligten, som en leder måtte give ordre til, hvis det er klart, at der er tale om ulovlige handlinger, herunder brud på sandhedspligten. Hvis lederen fastholder sin ordre, skal embedsmanden underrette lederens umiddelbart overordnede om forholdet, samtidig med at lederen underrettes herom.

6 / UDVIKLING OG SAMARBEJDE

Medarbejderne skal løbende bestræbe sig på at udvikle opgaveløsningen og at forbedre kvaliteten af bistanden til den politiske ledelse. De skal i deres bestræbelse på at opnå de bedste resultater følge udviklingen på deres område og være åbne og lydhøre over for omverdenen og samarbejde med andre. Og de skal forvalte de offentlige ressourcer på en økonomisk effektiv måde.

Kommunerne skal udvikle sig med hensyn til kvalitet og effektivitet. Embedsmænd og ledere bør derfor have fokus på, om kvalitet og effektivitet kan forbedres på deres ansvarsområde. Det kræver åbenhed over for faglig kritik fra omverdenen og åbenhed over for ny inspiration udefra.

Det kræver, at embedsmænd har evnen og viljen til nytænkning – fx i forhold til politiske ønsker fra kommunalbestyrelse, udvalg og borgmester eller i lyset af nye udfordringer og muligheder. Det kræver endelig tæt kontakt til brugerne.

For at opnå de bedste resultater skal kommunerne handle som en del af en sammenhængende offentlig sektor.

Ressourcerne – bevillinger, bygninger, udstyr mv. – skal forvaltes økonomisk effektivt og i overensstemmelse med de formål, som de skal opfylde.

7 / ÅBENHED OM FEJL

Ledelsen skal sikre en kultur, hvor fejl bliver håndteret hurtigst muligt, og hvor man lærer af fejl.

Det er ledelsens ansvar at sikre en kultur i kommunen, hvor alle ledere og medarbejdere åbent kan gå til deres overordnede, hvis der er begået en fejl. Den overordnede må herefter tage stilling til fejlens karakter, og hvorledes den skal håndteres.

Embedsmænd skal gøre sig stor umage med at undgå fejl. Men fejl kan ikke helt undgås. Kommunen skal have en kultur, hvor man tager hånd om de fejl, der bliver begået, så man får rettet op og lærer heraf. Hvis man har begået fejl, må det ikke benægtes, og man må ikke prøve at dække over fejlen.

› **PLIGTEN BETYDER FX:**

- › En medarbejder, som opdager, at der i organisationen er sket en ikke uvæsentlig fejl, skal umiddelbart gå til sin leder med problemet, så der bliver taget stilling til fejlen.
- › Medarbejderen må ikke dække over en sådan fejl i forhold til den overordnede og i sidste instans i forhold til den politiske ledelse.

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk

Produktionsnr. 830149
ISBN 978-87-93365-29-2